

Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji - mogućnosti i perspektive

Banić, Valentino

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:618447>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**



Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)



SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Diplomski sveučilišni studij

VALENTINO BANIĆ

**Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj
županiji - mogućnosti i perspektive**

**The significance of sports tourism for tourist consumption in
the Istrian County - opportunities and perspectives**

Diplomski rad

Opatija, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Diplomski sveučilišni studij

Menadžment u hotelijerstvu

**Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj
županiji mogućnosti i perspektive**

**The significance of sports tourism for tourist consumption in
the Istrian County, opportunities and perspectives**

Diplomski rad

Kolegij: **Turistička potrošnja**

Student: **Valentino BANIC**

Mentor: **Prof. dr. sc. Adriana JELUŠIĆ**

Matični broj: **3607**

Opatija, rujan, 2023.



IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA
IZJAVA O AUTORSTVU RADA I
O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG DIPLOMSKOG RADA

Valentino Banić

(ime i prezime studenta)

3607

(matični broj studenta)

Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji mogućnosti i perspektive
(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradilo, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor diplomskog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa diplomskim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog diplomskog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 10.09.2023.

Valentino Banić

Potpis studenta

Sažetak

Turizam je kompleksna društvena pojava koja obuhvaća širok spektar aktivnosti i interakcija vezanih uz putovanja, boravak i zadovoljstvo posjetitelja na različitim destinacijama. Ovaj diplomski rad je usmjeren na analizu sportskog turizma u Istarskoj županiji, istražujući njegovu ulogu, značaj, oblike, manifestacije te mogućnosti razvoja. Istraživanje sportskog turizma posebno je važno u današnjem vremenu gdje zdrav način života, rekreacija i sportski događaji dobivaju na velikoj važnosti među širokim putnicima. Turistička potrošnja ima iznimno važnu ulogu u poticanju lokalne ekonomije, stvaranju novih radnih mjesta te promicanju kulturne i prirodne baštine. U skladu s tim, različite regije i destinacije trude se identificirati i iskoristiti svoje specifične resurse kako bi privukle raznolik spektar turista i ostvarile konkurentsku prednost na turističkom tržištu. Cilj ovog diplomskog rada je istražiti značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji te identificirati mogućnosti i perspektive za daljnji razvoj tog segmenta. Kroz analizu rezultata istraživanja, rad je zaključen s preporukama koje mogu doprinijeti održivom rastu sportskog turizma i njegovom pozitivnom utjecaju na gospodarstvo i društvo Istarske županije.

Ključne riječi: Istra, manifestacije, masovni turizam, selektivni turizam, sportski turizam, turizam

Summary

Tourism is a complex social phenomenon that includes a wide range of activities and interactions related to travel, stay and visitor satisfaction in different destinations. This thesis is focused on the analysis of sports tourism in the County of Istria, investigating its role, significance, forms, manifestations and development possibilities. Sports tourism research is especially important in today's time, where a healthy lifestyle, recreation and sports events are gaining in importance among a wide range of travelers. Tourist consumption plays an extremely important role in stimulating the local economy, creating new jobs and promoting cultural and natural heritage. Accordingly, different regions and destinations strive to identify and utilize their specific resources in order to attract a diverse spectrum of tourists and achieve a competitive advantage in the tourism market. The aim of this thesis is to investigate the significance of sports tourism for tourist consumption in the County of Istria and to identify opportunities and perspectives for the further development of this segment. Through the analysis of research results, the work is concluded with recommendations that can contribute to the sustainable growth of sports tourism and its positive impact on the economy and society of Istria County.

Keywords: Istria, manifestations, mass tourism, selective tourism, sports tourism, tourism

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. PREDMET ISTRAŽIVANJA	1
1.2. SVRHA I CILJ ISTRAŽIVANJA	1
1.3. OCJENA DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA	2
1.4. METODE ISTRAŽIVANJA	4
1.5. STRUKTURA RADA	4
2. OSNOVNO POIMANJE TURIZMA	6
2.1. PODJELA TURIZMA	7
2.2. MASOVNI I SELEKTIVNI TURIZAM.....	10
3. SPORTSKI TURIZAM	13
3.1. OSNOVNO POIMANJE SPORTSKOG TURIZMA	13
3.2. OBLICI I VRSTE SPORTSKOG TURIZMA	14
3.3. SPORTSKE MANIFESTACIJE I NJIHOVA ULOGA U TURIZMU	17
3.4. SPORTSKI TURIZAM U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	18
3.4.1. Turizam u istarskoj županiji	19
3.4.2. Analiza noćenja i gostiju u Istarskoj županiji.....	20
3.4.3. Ponuda sportskog turizma u Istarskoj županiji.....	24
3.4.4. Sportski događaji u Istarskoj županiji	29
3.5. SMJERNICE RAZVOJA SPORTSKOG TURIZMA U ISTRI	30
4. ISTRAŽIVANJE SPORTSKOG TURIZMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	32
4.1. UZORAK ISTRAŽIVANJA	32
4.2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	33
4.3. ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA	35
4.4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	43
5. ZAKLJUČAK	48
BIBLIOGRAFIJA	50
POPIS ILUSTRACIJA	53
PRILOZI	54

1. Uvod

Sportski turizam je oblik putovanja koji se temelji na sudjelovanju u sportskim aktivnostima, događajima ili manifestacijama, što može uključivati različite vrste sportskih aktivnosti poput sportova na otvorenom, vodenih sportova, avanturističkih sportova, sportskih natjecanja i turnira te gledanje sportskih događaja kao što su utakmice, turniri ili olimpijske igre. Sportski turizam pruža turistima priliku da se fizički angažiraju u aktivnostima koje vole ili da uživaju u gledanju sportskih spektakala.

Turistički događaji i natjecanja privlače posjetitelje iz različitih dijelova svijeta. To rezultira povećanom potrebom za prijevozom, kao što su avionske karte, željezničke karte, najam vozila i slično.

Turisti često moraju kupiti ulaznice za sportske događaje ili natjecanja na kojima žele sudjelovati ili ih gledati, što direktno pridonosi prihodima destinacije.

Sportski događaji mogu privući turiste tijekom manje popularnih sezona, što pomaže destinacijama da postignu ravnotežu između sezonske potražnje i prihoda.

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog diplomskog rada je Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji mogućnosti i perspektive.

Istarska županija se već dugi niz godina profilira kao popularna turistička destinacija, privlačeći raznolike skupine turista, od onih koji traže opuštanje na plažama do ljubitelja aktivnog odmora i sportskih događanja.

Široki spektar interesa turista čini sportski turizam ključnim faktorom daljnjeg razvoja turističke industrije u Istarskoj županiji.

Sportski događaji, kao što su maratoni, biciklističke utrke, teniski turniri i vodeni sportovi, ne samo da privlače sudionike i gledatelje, već i potiču potrošnju u smještaju, ugostiteljstvu, trgovinama sportske opreme i drugim povezanim sektorima.

1.2. Svrha i cilj istraživanja

Svrha istraživanja temelji se na analizi sportskog turizma u Istarskoj županiji s ciljem razumijevanja njegove važnosti, potencijala i smjernica za daljnji razvoj.

Ciljevi ovog diplomskog rada su sljedeći:

- Identificirati sportske događaje i aktivnosti koje najviše doprinose turističkoj privlačnosti Istarske županije.
- Analizirati ekonomske učinke sportskog turizma, uključujući utjecaj na smještajne kapacitete, restorane, trgovinu i druge sektore.
- Istražiti percepciju turista o sportskom turizmu u Istarskoj županiji te razumjeti motive njihova odabira ove destinacije.
- Identificirati prepreke i mogućnosti za daljnji razvoj sportskog turizma te predložiti potencijalne strategije za unaprjeđenje ovog segmenta turističke ponude.

1.3. Ocjena dosadašnjih istraživanja

Sportski turizam se može sagledati kroz prizmu pet ključnih kategorija proizvoda: sportske turističke atrakcije, sportska turistička naselja, sportska turistička krstarenja, sportske turističke ture te sportske turističke događaje. Ovaj pristup posebno ističe važnost turizma kao sredstva za promociju sportskih atrakcija.¹

Sportski turist je pojedinac koji se na odmoru bavi sportom.²

De Knop je primijetio da se u Europi primjećuje trend udaljavanja od akcentiranja aktivnog sudjelovanja. On je identificirao tri vrste aktivnih sportskih odmora: (1) čisti sportski odmor, kao što je putovanje s glavnim ciljem skijanja, (2) korištenje sportskih sadržaja na destinaciji kao sastavnog dijela odmora, unatoč tome što sport nije primarni razlog putovanja, (3) privatni sportski odmor, gdje turisti sudjeluju u neorganiziranim sportskim aktivnostima poput odbojke na pijesku.³

Redmond je među prvima uočio da gledatelji predstavljaju samo jednu kategoriju sportskih turista.⁴

Redmond prepoznaje prisutnost aktivnih sportskih sudionika te posjetitelja sportskih atrakcija (poput poznatih stadiona i dvorana slavnih) kao još jedan aspekt sportskog turizma.⁵

¹ Kurtzman, J., Zauhar, J. (1997). A wave in time—The sports tourism phenomena. *Journal of Sports Tourism*, 4, 5–19.

² De Knop, P. (1987). Some thoughts on the influence of sport tourism. In *Proceedings of The International Seminar and Workshop on Outdoor Education, Recreation and Sport Tourism* (pp. 38–45). Netanya, Israel: Wingate Institute for Physical Education and Sport.

³ De Knop, P. (1990). Sport for all and active tourism. *World Leisure and Recreation*, 32, 30–36.

⁴ Redmond, G. (1990). Points of increasing contact: Sport and tourism in the modern world. In A. Tomlinson (Ed.), *Proceedings of the Leisure Studies Association Second International Conference, Leisure, Labour, and Lifestyles: International Comparisons* (pp. 158–169), Conference Papers no. 43. Eastbourne, UK: LSA Publications.

⁵ Ibidem.

Sportski turizam se može interpretirati kao koncept s dvije osnovne dimenzije. Sport se može opisati kao kulturno iskustvo tjelesne aktivnosti, dok se turizam može sagledati kao kulturno doživljavanje mjesta. Integracija koncepta mjesta s konceptom tjelesne aktivnosti u definiciju sportskog turizma mogla bi pridonijeti razrješenju izazova vezanih uz udaljenost putovanja i poteškoće proizašle iz suženih definicija sporta.⁶

Škorić je u svom istraživanju o sportskom turizmu i učincima na turističke destinacije navela da veći broj sportskih turista preferira aktivnosti koje ne zahtijevaju značajna financijska ulaganja, kao što su kupanje i aktivnosti u prirodi. Također, biciklizam je značajno zastupljen, osobito u predsezoni, jer turisti često donose vlastite bicikle sa sobom. Analiza strukture aktivnosti tijekom različitih sezona pokazuje da su aktivnosti u prirodi i biciklizam izraženiji u predsezoni, vjerojatno zbog klimatskih uvjeta destinacije.⁷

Sve veći broj turističkih destinacija usmjerava svoj razvoj prema specifičnim oblicima turizma kao što su nautički, zdravstveni, vjerski ili sportski turizam. Ovi oblici turizma postaju predmetom interesa različitih znanstvenih disciplina te postavljaju pitanje koje su mogućnosti i prednosti razvoja specifičnih oblika turizma na određenom području.⁸

Važno je napomenuti da ne postoji univerzalni model razvoja sportsko-rekreacijskog turizma koji bi odgovarao svakom području. Obrasci razvoja ovog turizma ovise o prirodno-geografskim karakteristikama destinacije te preferencijama turista koji je posjećuju. Istraživanje je pokazalo da se glavne prednosti razvoja sportsko-rekreacijskog turizma očituju u posrednim ekonomskim učincima. Ti učinci uključuju motivaciju turista pri izboru destinacije, produženje turističke sezone, ublažavanje sezonskog karaktera turizma, povećanje potrošnje izvan smještaja te unaprjeđenje raznolikosti i kvalitete ponude destinacije.⁹

Sportsko-rekreacijski turizam ne postoji izolirano, on je povezan s drugim oblicima turizma te se mora nadopunjavati s njima, kao što su nautički, kulturni, izletnički ili agroturizam.¹⁰

Razvoj sportskog turizma u Istri podliježe utjecaju različitih čimbenika, uključujući prirodno-geografske karakteristike, postojeće kapacitete smještaja te sportsko-rekreacijsku ponudu u turizmu, koja zahtijeva ciljano usmjeren razvoj.¹¹

⁶ Standevan, J. (1998). Sport tourism: Joint marketing—A starting point for beneficial synergies. *Journal of Vacation Marketing*, 4, 39–51.

⁷ Škorić, S. (2008). Sportski turizam i njegovi učinci na turističke destinacije - primjer Istre. *Acta turistica*, Vol. 20 No. 1, 2008.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem.

Za prosperitet sportskog turizma ključan je značajan broj smještajnih kapaciteta unutar hotela i turističkih naselja, s obzirom na mogućnost njihove upotrebe tijekom proljetnih, jesenskih i zimskih mjeseci. Produženjem razdoblja kada su hotelski smještaji aktivni, postigla bi se veća iskorištenost tih objekata, čime bi se suzbio sezonski karakter turizma.¹²

1.4. Metode istraživanja

U procesu istraživanja i pisanja rada korištena je znanstvena literatura te relevantni internetski izvori, a prilikom izrade korištene su sljedeće metode:

- metoda sinteze - uključuje proces kombiniranja ili sastavljanja različitih dijelova ili elemenata kako bi se stvorio cjelovitiji entitet ili koncept.¹³
- metoda analize - se koriste za razumijevanje, razbijanje i proučavanje složenih problema, sustava ili fenomena na manje dijelove radi dubljeg razumijevanja.¹⁴
- metoda deskripcije - se koristi za opisivanje i prikazivanje fenomena, objekata, događaja ili ideja.¹⁵
- induktivne metode - temelje se na procesu zaključivanja općenitih zakonitosti i teorija na temelju specifičnih činjenica i opažanja.¹⁶
- metoda komparacije - koriste se za uspoređivanje i analizu različitih elemenata, entiteta ili sustava kako bi se identificirale sličnosti, razlike i obrasci.¹⁷
- metoda kompilacije - se koristi za prikupljanje, organiziranje i analizu postojećih informacija, podataka ili izvora kako bi se stvorila cjelovita slika ili pregled određene teme ili problema.¹⁸
- metode dedukcije - temelje se na procesu zaključivanja posebnih zaključaka iz općenitih premisa, teorija ili zakona.¹⁹

1.5. Struktura rada

Rad je strukturno podijeljen na pet međusobno povezanih poglavlja te započinje uvodom.

¹² Antunac, I., (1991.) Selektivne vrste turizma. Zagreb: Turizam, vol. 39, br. 4, str. 113-117.

¹³ Čendo Metzinger, T., Toth, M. (2020) Metodologija istraživačkog rada za stručne studije, Veleučilište Velika Gorica, Velika Gorica.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Ibidem.

U uvodu je definiran predmet istraživanja, svrha i cilj istraživanja, ocjena dosadašnjih istraživanja, metode istraživanja i struktura rada.

Nakon uvoda je obrađena tema osnovno poimanje turizma u sklopu čega je podijeljen pojam turizma te je definiran masovni i selektivni turizam.

Kroz treće poglavlje je obrađena tema sportski turizam u sklopu koje je opisano osnovno poimanje sportskog turizma te su definirani oblici i vrste sportskog turizma. U nastavku trećeg poglavlja su opisane sportske manifestacije i njihova uloga u turizmu. U trećem poglavlju je opisan sportski turizam u Istarskoj županiji te je prikazana analiza noćenja i gostiju u Istarskoj županiji, ponuda sportskog turizma u Istarskoj županiji i sportski događaji u Istarskoj županiji. Na posljjetku trećeg poglavlja su prikazane smjernice razvoja sportskog turizma u Istri.

Kroz četvrto poglavlje je obrađeno istraživanje sportskog turizma u Istarskoj županiji. Prvo je naveden uzorak istraživanja, nakon čega je opisana metodologija istraživanja te su obrađeni rezultati istraživanja i u konačnici su izneseni zaključci i preporuke.

Diplomski rad završava zaključkom.

2. Osnovno poimanje turizma

U svjetlu svih većih turističkih potreba ljudi, turistička industrija brzo napreduje. U proteklim desetljećima, turizam je postao ključni pokretač gospodarskog rasta kako u razvijenim, tako i u zemljama u razvoju. Turizam pridonosi ekonomskom rastu kroz različite kanale, uključujući priljev strane vrijednosti, privlačenje međunarodnih investicija, povećanje poreznih prihoda i stvaranje novih radnih mjesta.²⁰

Pojam "turizam" danas je postao jedan od najvažnijih industrijskih grana te iz godine u godinu donosi sve veće prihode. Definicija turizma zaista postoji mnogo, ponajviše zato što poimanje turizma ovisi o iskustvu i okruženju pojedinca. Turizam se najjednostavnije definira kao skup odnosa i pojava koje nastaju tijekom putovanja i privremenog boravka turista u određenoj destinaciji.²¹

Na sam razvoj turizma utječu globalizacija, socio-demografske promjene, ekologija, kadrovi, turistička politika, tržište, tehnologija, te gospodarska kretanja. Nekadašnji turizam koji se bazirao na masovnosti, zbog svih većih negativnosti danas su zamijenili odgovorniji načini razmišljanja o stvaranju i plasiranju ponude, pa zahvaljujući tome, sve se više ulaže u zaštitu i održivost destinacije. Danas svatko za sebe može pronaći nešto što će mu odgovarati u šarolikoj ponudi, čime se osigurava zadovoljenje želja i potreba mnogih.²²

Turizam predstavlja dinamičnu industriju koja brzo napreduje kako bi zadovoljila sve veće turističke potrebe ljudi.

Turistička destinacija predstavlja geografsku cjelinu koju turisti posjećuju. Ova cjelina može uključivati grad, selo, regiju, državu pa čak i kontinent. Svaka turistička destinacija nosi svoj stupanj značaja, koji ovisi o privlačnosti, dostupnosti i ponuđenim pogodnostima.²³

Pojam "turizam" danas označava vitalnu industrijsku granu koja donosi značajne prihode iz godine u godinu. Definicija turizma je široka i raznolika, ovisno o iskustvu i perspektivi pojedinca.

²⁰ Alam, S., Paramati, S. R., 2016. The impact of tourism on income inequality in developing economies: Does Kuznets curve hypothesis exist?. *Annals of Tourism Research*, 61: 111-126.

²¹ Orlić, I. (2013.) *Istra kroz tri generacije - između svakodnevnice konstrukcije identiteta i turističkog proizvoda*, Pazin, Etnografski muzej Istre.

²² Ibidem.

²³ Webster, C., Ivanov, S. (2020) Demographic change as a driver for tourism automation. *Journal of Tourism Futures* 6(3), 263–270.

U osnovi, turizam se svodi na kompleksnu mrežu odnosa i pojava koje nastaju tijekom putovanja i privremenog boravka turista na određenim destinacijama.

Sve potrebne usluge tijekom putovanja, boravka na odredištu i korištenja turističkih proizvoda mogu se svrstati u kategoriju turističkih usluga. Ovo uključuje širok spektar usluga kao što su prijevoz, smještaj, ugostiteljski i zabavni sadržaji, koji se smatraju dijelom turističke ponude.²⁴

Turistički proizvodi predstavljaju raznovrsne atrakcije i aktivnosti koje svaka destinacija nudi svojim turistima, bilo da su već postojeće ili potencijalne.²⁵

Turizam predstavlja dinamičnu i raznoliku industriju koja obuhvaća putovanja, boravak i aktivnosti turista na različitim destinacijama. Ovaj sektor uključuje istraživanje i doživljavanje različitih kultura, prirodnih ljepota, povijesnih spomenika te pruža raznovrsne usluge kako bi turističko iskustvo bilo obogaćeno i zadovoljavajuće.

2.1. Podjela turizma

Turizam pruža široke mogućnosti za zaposlenje, profesionalni napredak te osjećaj zadovoljstva koji rijetko nudi bilo koja druga industrija.

Motivi turističkih putovanja variraju ovisno o individualnim preferencijama i interesima putnika. Neki se ljudi odlučuju za putovanja kako bi se otpustili i pobjegli od svakodnevnog stresa, tražeći mir i udaljenost od uobičajene rutine. Drugi su motivirani istraživanjem kulture, običaja, muzeja i povijesnih znamenitosti novih destinacija. Aktivni putnici teže avanturističkim iskustvima poput planinarenja, ronjenja ili skijanja, dok se neki putnici fokusiraju na istraživanje lokalne gastronomske ponude i specijaliteta. Poslovni putnici često putuju radi poslovnih sastanaka, konferencija i seminara, dok vjernici motivirani vjerskim uvjerenjima posjećuju sveta mjesta.²⁶

Motivi turističkih putovanja variraju ovisno o individualnim preferencijama i interesima putnika. Neki se ljudi odlučuju za putovanja kako bi se otpustili i pobjegli od svakodnevnog stresa, tražeći mir i udaljenost od uobičajene rutine. Drugi su motivirani istraživanjem kulture, običaja, muzeja i povijesnih znamenitosti.

²⁴ Williams, P., Hobson, J.P. (1995) Virtual reality and tourism: fact or fantasy? *Tourism Management* 16(6), 423–427.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Greenwood, J. (2011) Driving through history: the car, the open road, and the making of history tourism in Australia, 1920–1940. *Journal of Tourism History* 3(1), 21–37.

Svjetska trgovinska organizacija (engl. *World Trade Organization*, u nastavku WTO) turizam je podijelila na osam vrsta prikazanih na Shemi 1.

Shema 1. Podjela turizma prema WTO-u



Izvor: Izrada autora prema UNWTO | World Tourism Organization a UN Specialized Agency, dostupno na <https://www.unwto.org/>, preuzeto 20.7.2023.

Domaći turizam je oblik turizma koji se odnosi na putovanja i turističke aktivnosti građana unutar vlastite zemlje. Domaći turizam obuhvaća sve aktivnosti koje domaći stanovnici poduzimaju unutar svoje zemlje, bilo da su u pitanju kraći izleti, produženi odmor, ili putovanja radi posla ili druge svrhe.²⁷

Receptivni turizam, s druge strane, odnosi se na dolazak stranih turista u određenu zemlju ili regiju. To je tip turizma koji generira priljev stranih gostiju u ciljnu destinaciju i čini bitan ekonomski čimbenik.²⁸

Emitivni turizam je koncept koji označava putovanja građana jedne zemlje u drugu zemlju ili regije radi turističkih aktivnosti. Emitivni turizam predstavlja turistička putovanja koja počinju unutar zemlje iz koje dolaze, ali se odvijaju u drugim zemljama. Emitivni turizam uključuje aktivnosti kao što su odmor, poslovna putovanja, obrazovni izleti ili posjet rodbini i prijateljima u drugim zemljama.²⁹

²⁷ UNWTO | World Tourism Organization a UN Specialized Agency, dostupno na <https://www.unwto.org/>, preuzeto 20.7.2023.

²⁸ Ibidem.

²⁹ Ibidem.

Interni (unutrašnji) turizam, s druge strane, odnosi se na turističke aktivnosti koje se odvijaju unutar iste zemlje.³⁰ To su putovanja i aktivnosti koje stanovnici jedne zemlje poduzimaju unutar svoje vlastite zemlje, ne napuštajući granice te zemlje.

Nacionalni turizam se odnosi na turističke aktivnosti unutar jedne zemlje koje uključuju putovanja i boravak stanovnika te zemlje unutar njenih granica. To podrazumijeva da građani iste zemlje putuju unutar nje radi rekreacije, odmora, poslovnih sastanaka, obrazovanja ili drugih svrha.³¹ Nacionalni turizam može uključiti raznolike aktivnosti i destinacije unutar zemlje.

Međunarodni turizam, s druge strane, odnosi se na putovanja i turističke aktivnosti koje uključuju prelazak granica jedne zemlje radi posjeta drugoj zemlji. To uključuje putovanja stranih turista koji dolaze u ciljnu zemlju radi različitih svrha, uključujući odmor, posao, obrazovanje, kulturu, rekreaciju itd. Međunarodni turizam igra ključnu ulogu u ekonomiji mnogih zemalja, pridonoseći priljev valute i stvaranju radnih mjesta.³²

Intra regionalni turizam odnosi se na putovanja i turističke aktivnosti koje se odvijaju unutar jedne određene regije ili područja. Ovaj oblik turizma uključuje putovanja ljudi iz različitih dijelova iste regije radi odmora, posla, rekreacije, kulture ili drugih svrha.³³ Primjerice, intra regionalni turizam u Europi uključivao bi putovanja ljudi iz različitih europskih zemalja unutar istog kontinenta.

Inter regionalni turizam, s druge strane, odnosi se na putovanja i turističke aktivnosti koje se odvijaju između različitih regija ili područja. Ovaj oblik turizma uključuje putovanja ljudi iz jedne regije u drugu, često prelazeći granice zemalja ili čak kontinenta.³⁴ Na primjer, inter regionalni turizam uključuje putovanja između Europe i Azije ili između Sjeverne Amerike i Južne Amerike. Inter regionalni turizam doprinosi raznolikosti iskustava i kulturnoj razmjeni između različitih dijelova svijeta.

Tipovi turizma su prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Tipovi turizma

Vrsta turizma	Karakteristike
Ruralni turizam	Potiče razvoj manje razvijenih regija, zahtijeva infrastrukturu i prijevoz.

³⁰ Ibidem.

³¹ Ibidem.

³² Ibidem.

³³ Ibidem.

³⁴ Ibidem.

Kulturni turizam	Korištenje kulturnih događanja i festivala za privlačenje posjetitelja.
Tematski turizam	Temelji se na zabavi, uzbuđenju i edukaciji posjetitelja.
Avanturistički turizam	Potiče istraživanje različitih ekstremnih okruženja poput planina, svemira, oceana itd.
Vjerski turizam	Povezan s vjerskim destinacijama poput Marije Bistrice.
Kružna putovanja	Omogućuje posjet više lokacija u kratkom vremenskom razdoblju, potiče nautički turizam.
Zdravstveni turizam	Fokusiran na zdravstveno blagodati poput morskog zraka i termalnih voda.
Kongresni i znanstveni turizam	Održava se izvan ljetne sezone, sve više dobiva na značaju.

Izvor: Izrada autora prema UNWTO | World Tourism Organization a UN Specialized Agency, dostupno na <https://www.unwto.org/>, preuzeto 20.7.2023.

Raznolikost turističkih iskustava se kroz različite vrste turizma, svaka s vlastitim karakteristikama i privlačnostima. Ruralni turizam postaje pokretač razvoja manje razvijenih regija, uz potrebu za odgovarajućom infrastrukturom i prijevozom. Kulturni turizam iskorištava bogatstvo kulturnih događanja i festivala kako bi privukao posjetitelje koji žele uroniti u lokalnu kulturu. Tematski turizam stavlja naglasak na uzbuđenje, zabavu i edukaciju posjetitelja, dok avanturistički turizam izaziva istraživački duh kroz posjete ekstremnim okruženjima poput planina, oceana i svemira. Vjerski turizam usko je povezan s duhovnim destinacijama, poput Marije Bistrice, pružajući posjetiteljima duhovno ispunjenje. Kružna putovanja omogućuju brzo upoznavanje više lokacija, potičući nautički turizam i raznolika iskustva. Zdravstveni turizam stavlja naglasak na zdravstvenu dobrobiti putem prirodnih resursa kao što su morski zrak i termalne vode. Kongresni i znanstveni turizam postaju sve značajniji, održavajući se izvan glavne ljetne sezone.

2.2. Masovni i selektivni turizam

Masovni i selektivni turizam dvije su osnovne kategorije kojima se opisuju različiti pristupi i oblici putovanja te njihov utjecaj na destinacije i turističke potrebe.

Masovni turizam počeo se razvijati u zapadnim društvima tijekom 1950-ih, u razdoblju snažnog gospodarskog rasta.

Urbane i industrijske regije zapadne Europe, Sjeverne Amerike i Japana bile su među prvim zemljama koje su poslale međunarodne turiste diljem svijeta. Globalizacija turizma proizlazi prvenstveno iz neprekidnog rasta međunarodnih turističkih tokova, koji su se prvotno širili prema najetabliranijim turističkim odredištima (Zapadna i Mediteranska Europa), a potom prema destinacijama u razvoju - od središta prema periferiji, sve do udaljenih krajeva svijeta.³⁵

Masovni turizam karakterizira izrazita koncentracija turista na jednom mjestu, kao što je npr. promet turista na ulicama grčkog otoka Santorini. Ovaj fenomen često dovodi do prezasićenosti mjesta, što rezultira degradacijom i gubitkom atraktivnosti područja zbog velike prisutnosti turista. Masovni turizam definiran je brojem turista u odnosu na površinu određenog područja i lokalnu gustoću naseljenosti. Na primjer, ukupan broj posjeta karipskim otocima izgleda skromno kada se može usporediti s globalnom aktivnošću (manje od 25 milijuna turističkih posjeta, što je otprilike dvostruko manje od sjeverne Europe). Međutim, potrebno je razmotriti ove brojke u kontekstu male veličine otoka (ukupno 235 000 četvornih kilometara) i broja stanovnika (37 milijuna ljudi na otocima), uz ograničene resurse poput slatke vode i osjetljivog okruženja kao što su koraljni grebeni.³⁶

Na nižoj regionalnoj razini, širenje selektivnih oblika turizma ima snažan lokalni utjecaj na neka mikropodručja otoka. Na primjer, otok St. Barthelemy, koji se proteže na površini od 23 km² i ima populaciju od 9 000 ljudi, godišnje ugosti više od 120 000 turista. Ovaj pritisak turizma ističu i McElroy i Albuquerque (1998.) u svom istraživanju o "Indeksu penetracije turizma na malim Karipskim otocima".³⁷

Masovni turizam odnosi se na velike skupine turista koji putuju istim ili sličnim programima, često prema popularnim destinacijama. Masovni turizam kao oblik turizma karakterizira visoku stopu turističke potrošnje i veliki broj posjetitelja koji dolaze u isto vrijeme. Masovni turizam može pružiti ekonomske prednosti destinacijama kroz povećanu potrošnju, ali istovremeno može dovesti do problema kao što su preopterećenje resursa, degradacija okoliša i kulturna homogenizacija.

Selektivni turizam, s druge strane, naglašava kvalitetu iskustva i personalizaciju putovanja.

³⁵ Dehoorne, O., K. Depault, S-Q. Ma and H. Cao (2014). International tourism: Geopolitical dimensions of a global Phenomenon, in B-Y. Cao, S-Q. Ma and H. Cao, *Assessment and Fuzzy Systems*, Springer: 389-396.

³⁶ Dehoorne, O. (2006). L'avènement du tourisme de masse sous les tropiques. *Éléments de réflexion sur les enjeux touristiques dans l'espace caribéen*, Études caribéennes, 4.

³⁷ Theng, S. (2014). L'île de Saint-Barthélemy (Petites Antilles) : une destination du tourisme de luxe, *Études caribéennes*, 27-28.

Ovaj oblik turizma privlači turiste koji su zainteresirani za autentične i individualizirane doživljaje. Selektivni turisti često traže manje poznate destinacije, kulturnu interakciju s lokalnim stanovništvom i dublje razumijevanje kulture i okoliša koji ih okružuju. Ovaj pristup turizmu može imati pozitivan utjecaj na očuvanje prirodnog i kulturnog naslijeđa destinacija te promicati održivost.³⁸

Masovni turizam fokusira se na kvantitetu i široku dostupnost, dok selektivni turizam naglašava kvalitetu, personalizaciju i održivost. Oba oblika turizma imaju svoje prednosti i izazove te su važni za razvoj i održivost turističke industrije.³⁹

Prednosti i izazovi masovnog i selektivnog turizma su prikazani u Tablici 2.

Tablica 2. Prednosti i izazovi masovnog i selektivnog turizma

	Masovni turizam	Selektivni turizam
Prednosti	Veliki priljev prihoda. Intenzivna izgradnja objekata. Stvaranje velikog broja radnih mjesta. Povećanje prepoznatljivosti destinacije.	Visoka profitabilnost. Razvoj luksuznih sadržaja. Radna mjesta visoke klase. Stvaranje ekskluzivnog imidža.
Nedostaci	Gužve i prevelik priljev posjetitelja. Štetan utjecaj na okoliš i resurse. Smanjenje kvalitete usluga zbog masovnosti. Gubitak autentičnosti i kulturne raznolikosti.	Održavanje održivosti uz ograničen priljev. Očuvanje prirode i okoliša. Personalizacija i iznimna iskustva. Očuvanje lokalnih običaja i kulture.

Izvor: Izrada autora prema Mowforth, M., Munt, I. (2003). *Tourism and sustainability, Development and new tourism in the third world*, Routledge.

U prethodnoj je tablici istaknuto kako masovni turizam donosi značajan priljev prihoda, ali istovremeno nosi rizike kao što su gužve, štetni utjecaji na okoliš i smanjenje kvalitete usluga zbog velikog broja posjetitelja. S druge strane, selektivni turizam ističe se visokom profitabilnošću i razvojem luksuznih sadržaja, no naglašava i potrebu za očuvanjem prirode, personaliziranim iskustvima te lokalnih običaja kako bi se osigurala dugoročna održivost.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Ibidem.

3. Sportski turizam

Turizam i sport čvrsto su povezani i međusobno utječu, što doprinosi značajnom poboljšanju i širenju društvenih te gospodarskih aspekata suvremenog života. Ova povezanost proizlazi iz procesa industrijalizacije, urbanizacije, tehnološkog napretka, poboljšanja životnog standarda i drugih faktora.⁴⁰

Sport i turizam imaju mnogo načina na koje mogu međusobno poticati razvoj. Turistička industrija može pridonijeti razvoju lokalnih sportskih objekata ili omogućiti zajednicama da koriste takve objekte na lokacijama koje inače ne bi bile dostupne. Također, turizam može imati koristi od sporta, s obzirom na to da mnoge sportske aktivnosti privlače turiste tijekom praznika i sezone. Veća suradnja između ta dva sektora mogla bi rezultirati boljim postignućima i iskorištavanjem međusobnih prednosti.⁴¹

Rastući razvoj turizma i sporta usko je povezan s povećanjem slobodnog vremena, rastom životnog standarda i prihoda stanovništva, razvojem prometnih veza te globalizacijom.⁴²

3.1. Osnovno poimanje sportskog turizma

Sportski turizam predstavlja oblik turizma u kojem se turisti privlače sportsko-rekreacijskim sadržajima te im se omogućuje aktivno opuštanje umjesto klasičnog pasivnog odmora.⁴³

U suvremenom dobu sve više su prisutni turistički oblici koji nude rehabilitaciju, nautičke aktivnosti, avanturizam i sportsko-rekreacijske aktivnosti. Osim toga, postupno se odbacuje tradicionalni koncept masovnog turizma te se potiče rast selektivnih oblika turizma.⁴⁴

Širenje i napredak sportskih događaja i natjecanja, kao i sveprisutna važnost sporta u suvremenom društvu, uz povećanu dostupnost sudjelovanja ili praćenja sportskih događaja, ključni su faktori koji privlače sve veći broj ljudi u određenu destinaciju.⁴⁵

⁴⁰ Jadrešić, V. (2001.) Turizam: u interdisciplinarnoj teoriji i primjeni. Zagreb: Školska knjiga.

⁴¹ Weed, M., Bull, C. (2004.) Sport Tourism: Participants, Policy and Providers. Burlington: Elsevier Publishing.

⁴² Ibidem.

⁴³ Bartoluci, M. i sur. (2004.) Menadžment u sportu i turizmu. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet.

⁴⁴ Vuković, M. (2019). Sportski turizam u Splitu, sadašnje stanje i razvojni potencijal (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet.

⁴⁵ Ibidem.

Sportski turizam temelji se na konceptu privlačenja turista kroz ponudu sportskih i rekreacijskih aktivnosti te pružanje mogućnosti za aktivan odmor umjesto pasivnog opuštanja. Osnovna ideja sportskog turizma je da putnici biraju destinaciju kako bi sudjelovali u sportskim događanjima, rekreacijskim aktivnostima, avanturističkim izazovima ili pratili sportska natjecanja. Ovaj oblik turizma omogućuje turistima da istraže svoje sportske interese i strasti te da iskuse adrenalin i zadovoljstvo koje donosi aktivno sudjelovanje u sportskim aktivnostima ili sportskim događajima.

3.2. Oblici i vrste sportskog turizma

Analizirajući različite aspekte sportskog turizma, različiti autori predstavljaju koncept sportskog turizma kroz njegov razvoj unutar teorije i prakse turizma kao izdvojeni fenomen i specifičan oblik turizma. Postoje različiti oblici sportskog turizma kao što su navijački, zdravstveni, obrazovni, natjecateljski, rekreativni, avanturistički, adrenalinski i prirodni turizam.⁴⁶

Turističke sportske aktivnosti su prikazane u Tablici 3.

Tablica 3. Turističke sportske aktivnosti

Ture	<ul style="list-style-type: none"> • Pješaćenje (pješačke staze, prirodni parkovi, fitness staze) • Jahanje (konji, magarci) • Ture u kamp-kućici • Motorizirane ture (sva terenska vozila, motocikli) • Fitness trening i zdravstvene pogodnosti
Aktivnosti na vodi	<ul style="list-style-type: none"> • Ribolov • Plivanje • Boravak na rijekama (kućice na vodi, čamci, teglenice) • Kanu i rafting • Windsurfing • Utrkivanje brzim čamcima • Jedrenje
Aktivnosti u zraku	<ul style="list-style-type: none"> • Mali zrakoplovi • Jedrilice

⁴⁶ Bartoluci, M., Andrijašević, M., Andrijašević, S., Omrčen D. (2004). Menedžment u sportu i turizmu. Zagreb: Kineziološki fakultet: Ekonomski fakultet.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hang-gliding • Baloni na topli zrak
Sportske aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Tenis • Golf • Spuštanje • Penjanje po stijenama
Aktivnosti zdravstvenog karaktera	<ul style="list-style-type: none"> • Fitness trening • Zdravstvene pogodnosti

Izvor: Izrada autora prema Demonja, D., Ružić, P. (2010.) Ruralni turizam u Hrvatskoj. Zagreb: Izdavačka kuća

Raznolikost turističkih sportskih aktivnosti obuhvaćenih prethodno prikazanom tablicom ukazuje na bogatstvo mogućnosti koje putnici imaju na raspolaganju kako bi obogatili svoj boravak na različitim destinacijama. Kroz različite kategorije aktivnosti, od tura i sportskih događanja na kopnu, preko vodenih aktivnosti pa sve do avanture u zraku, turističke destinacije pružaju raznolik doživljaj za različite skupine ljudi i interesa.

Osim što doprinose zabavi i adrenalinu, sportske aktivnosti također promoviraju zdrav način života i fizičku aktivnost.

U prethodnoj tablici je istaknuto kako su se turističke destinacije sve više okrenule raznolikosti i personalizaciji doživljaja, od udobnog istraživanja prirodnih ljepota do izazovnih sportskih avantura. Ova ponuda širokog spektra može privući turiste s različitim interesima i preferencijama.

S druge strane, ponuda u sportsko-rekreacijskom turizmu obuhvaća raznolik spektar aktivnosti i sadržaja koji su usmjereni na pružanje rekreativnog iskustva putnicima te promicanje zdravog načina života i fizičke aktivnosti.

Sportsko rekreacijski turizam se temelji na kombinaciji sportskih aktivnosti i opuštanja te nudi različite mogućnosti za tjelesno angažiranje i uživanje u prirodi.⁴⁷

⁴⁷ Kušen, E. (2002.) Turistička atrakcijska osnova. Zagreb: Institut za turizam.

U okviru ponude sportsko-rekreacijskog turizma mogu se naći različite opcije, uključujući pješaćenje po prirodnim stazama, biciklizam kroz prekrasne krajolike, jahanje konja ili magaraca, planinarenje, plivanje u otvorenim vodama ili bazenima, vožnju kanuima i splavovima, te različite sportske igre poput tenisa, golfa ili odbojke na pijesku.⁴⁸

Ponuda u sportsko-rekreacijskom turizmu je prikazana u Tablici 4.

Tablica 4. Ponuda u sportsko-rekreacijskom turizmu

Sportsko igralište	Nogometno, odbojkaško, košarkaško, rukometno, tenisko, boćarsko, golf igralište.
Sportske staze, ceste i putovi	Biciklističke, konjičke, planinarske, skijaške staze. Hodočasnički putovi, šetnice, lječilišne staze, staze za razgledavanje, poučno pješačke staze.
Objekti na otvorenom	Bazeni, klizališta, jahališta, poligoni.
Objekti na zatvorenom	Raznovrsne dvorane, centri i objekti (tenis, boćalište, bazeni, klizalište, jahanje).
Prilagođeni objekti	Sportski, adrenalinski i ostali parkovi. Ekstremni sportovi (alpinizam, brdski biciklizam, bungee skokovi, jet ski, padobranstvo, paragliding, rafting). Panoramske i vinske ceste.
Servisi	Iznajmljivanje potrebnih sredstava i opreme (bicikla i skijaška oprema).

Izvor: Izrada autora prema Kušen, E. (2002.) Turistička atrakcijska osnova. Zagreb: Institut za turizam.

Postoji veliki broj mogućnosti koje destinacije mogu ponuditi svojim posjetiteljima. Kroz navedene kategorije nude se različiti sadržaji i aktivnosti koje zadovoljavaju širok spektar interesa i preferencija gostiju. Ova raznovrsna ponuda, koja uključuje igrališta za popularne sportove, različite staze i puteve za rekreaciju, objekte na otvorenom i zatvorenom te prilagođene objekte, omogućuje destinacijama da privuku različite ciljne skupine posjetitelja, bilo da su ljubitelji sporta, avanture, rekreacije ili kulturnog istraživanja.

⁴⁸ Ibidem.

Također, prisutnost ekstremnih sportova dodatno obogaćuje ponudu, privlačeći ljubitelje adrenalinskih iskustava.

3.3. Sportske manifestacije i njihova uloga u turizmu

Sportske manifestacije mogu biti podijeljene na profesionalne i rekreativne, ovisno o tome jesu li sudioniciiskusni sportaši ili amateri. Ove manifestacije zasigurno doprinose jačanju osjećaja pripadnosti i ponosa.⁴⁹

Sportske manifestacije predstavljaju organizirane događaje koji okupljaju sportske sudionike i publiku radi natjecanja, zabave ili promocije određenih sportskih aktivnosti. Ove manifestacije obuhvaćaju širok spektar događanja, uključujući profesionalna natjecanja, amaterske turnire, sportske festivale i spektakularne priredbe.⁵⁰

Uloga sportskih manifestacija je višestruka. Prvenstveno, one pružaju priliku sportašima da pokažu svoje vještine i talente, te da se natječu na različitim razinama iu različitim disciplinama. Osim toga, sportske manifestacije privlače publiku, bilo bi da su strastveni navijači, obitelji ili turisti koji su došli doživjeti sportski spektakl.⁵¹

Za postizanje osnovne svrhe manifestacije, nužno je ostvariti onaj određeni rezultat iz kojeg se može ocijeniti njezina uspješnost ili neuspješnost, te daljnja korisnost njezina održavanja.⁵² Za postizanje temeljne svrhe manifestacije, potrebno je ostvariti one određene učinke iz kojih se može procijeniti da li je uspješna ili neuspješna, te kako dalje pridonosi svrsi njezina održavanja.⁵³

Sportske manifestacije imaju važnu ulogu u turizmu, pružajući jedinstvene prilike za promociju destinacije, privlačenje posjetitelja te poticanje gospodarskog razvoja.⁵⁴ Sportske manifestacije ne samo da privlače profesionalne sportaše i rekreativce, već i širu publiku, uključujući navijače, obitelji i turiste.⁵⁵

Kroz sportske događaje, destinacije se stvaraju u središtu pozornosti, a mnogi posjetitelji koriste priliku da istraže i dožive nove lokacije.⁵⁶

⁴⁹ Tomorad, M. (2011). Povijest i kultura rimskog i grčkog svijeta, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

⁵⁰ Bašić, B. (2016). Program strategije razvoja sporta u gradu Zagrebu, Sportski savez grada Zagreba.

⁵¹ Ibidem.

⁵² Allen, J. i sur. (2009). Festival and Special event management, 4th Edition, Wiley, Milton Qld.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Petrić, L. (2011). Upravljanje razvojem turizma, Ekonomski fakultet, Split.

⁵⁵ Ibidem.

⁵⁶ Ibidem.

Osim što promoviraju destinaciju, sportske manifestacije utiču na lokalnu ekonomiju kroz povećanje potražnje za smještajem, hranom, prijevozom i ostalim uslugama. Turistički sektor profitira od veće potražnje tijekom događaja, odnosno nakon njih, kroz turističke ture i atrakcije koje privlače posjetitelje koji su došli zbog sportskih manifestacija.⁵⁷

Povezanost sportskih događaja i turizma također se može pridonijeti dugoročnom turističkom razvoju destinacije. Održavanjem kvalitetnih i atraktivnih sportskih manifestacija, destinacija može stvoriti povratne posjete i razviti reputaciju kao destinacije koja nudi raznovrsne sadržaje i aktivnosti.

3.4. Sportski turizam u Istarskoj županiji

Istra je povezana s važnim međunarodnim prometnicama koje uključuju ceste koje dolaze iz zapadne Europe preko sjeverne Italije, kao i pravce sa sjevera koji dolaze iz područja Istočnih Alpa.⁵⁸

Raznolika i privlačna priroda značajan je motiv za putovanje turista prema ovom dijelu središnje Europe. Istra se ističe svojom specifičnošću u obliku tri različita reljefa: vapnenačke zaravni na zapadnom i južnom dijelu, brežuljaka u središnjem dijelu te visokog planinskog lanca Ćićarije i Učke na sjeveroistoku poluotoka. Klimatski uvjeti vrlo su povoljni, s ugodnom mediteranskom klimom koja donosi obilje sunčanih i toplih ljetnih dana uz malo padalina, ali uz prisutnost osvježavajućih vjetrova te blage zime.⁵⁹

Zahvaljujući svojoj povoljnoj gospodarskoj i strateškoj poziciji te obilju prirodnih atrakcija, istarski poluotok također obiluje kulturno-povijesnim znamenitostima. Posebno su značajne one koje datiraju iz antike i srednjeg vijeka, privlačeći značajan broj turista.⁶⁰

Sportski turizam ima značajan utjecaj u Istarskoj županiji, koja se ističe kao privlačna destinacija za ljubitelje sportskih aktivnosti. Ovaj dio Hrvatske obiluje prirodnim ljepotama i raznolikim reljefima koji pružaju izvrsne mogućnosti za razne sportske aktivnosti. Istra je postala prepoznatljiva po organizaciji različitih sportskih manifestacija, kao i po svojim modernim sportskim objektima i infrastrukturom.

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Blažević, I. (1987). Povijest turizma Istre i Kvarnera. Rijeka: "Otokar Keršovani".

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ Ibidem.

Bogata mreža sportskih igrališta omogućuje prakticiranje različitih sportova, od nogometa, košarke i odbojke do golfa i tenisa. Istarski krajolik s planinama, morem i ruralnim područjima idealan je za biciklizam, planinarenje, jahanje i vodene aktivnosti poput jedrenja, ronjenja i windsurfinga.

Sportski turizam u Istarskoj županiji stvara sinergiju između prirodnih resursa, sportskih sadržaja i gostoljubivosti lokalnog stanovništva, doprinoseći tako raznovrsnoj i dinamičnoj turističkoj ponudi.

3.4.1. Turizam u istarskoj županiji

Danas se Istra ističe kao ključna mediteranska turistička destinacija s izrazitim i prepoznatljivim turističkim identitetom. Regija je poznata ne samo po svojoj bogatoj povijesti, već i po otvorenosti prema različitim etničkim skupinama te snažnom osjećaju regionalne pripadnosti.⁶¹

Tijekom dugotrajne povijesti, specifični istarski identitet formirao se kroz suživot različitih kultura koje su se spojile na ovim prostorima. To nasljeđe obilježava mnoge aspekte, uključujući arhitekturu naselja, sakralne građevine, povijesne spomenike i mnoge muzeje. Svaki grad i naselje u Istri nosi sa sobom duboku povijest i obilje spomenika koji svjedoče o njoj.⁶²

Najveći istarski grad, Pula, predstavlja riznicu povijesnih lokaliteta i spomenika, uključujući neizostavnu Arenu, Slavoluka Sergijevaca, Augustov hram, Nezakciju, katakombe i sustav fortifikacije. Ne, bogatstvo istarske kulturne baštine ne zaustavlja se samo u Puli. Posjetom Monkodonji blizu Rovinja, Eufrazijevoj bazilici u Poreču, Plesu mrtvacu u Bermu, te srednjovjekovnim kaštelima i tvrđavama u gradovima poput Dvigrada, Svetvinčenta, Pazina, Momjana i Buzeta, otkriva se još više raznolikosti i ljepote istarskog kulturnog nasljeđa.⁶³

Današnja turistička Istra obiluje raznolikim turističkim kapacitetima i sadržajima, protežući se od primorske obale do svih popularnijih ruralnih unutarnjih područja. Osim dobro poznatih stacionarnih oblika smještaja u brojnim hotelima, apartmanskim naseljima, kampovima i privatnom smještaju, Istra sve više razvija raznolike oblike turizma.

⁶¹ Turizam u Istri: za svakoga ponešto, dostupno na: <https://www.terramagica.hr/hr/zeleno-istra/turizam-u-istri-za-svakoga-ponesto/>, preuzeto 1.8.2023.

⁶² Ibidem.

⁶³ Ibidem.

Nautički turizam, kongresni, izletnički, lovni, ribolovni, agroturizam, kulturni, eno-gastronomski, sportsko-rekreacijski, ronilački, konjički i ekološki turizam postaju sve značajniji dijelovi istarske turističke ponude.⁶⁴

3.4.2. Analiza noćenja i gostiju u Istarskoj županiji

Broj noćenja i gostiju se koristi kao pokazatelj turističke dinamike i privlačnosti destinacije. Prema dostupnim podacima, Istarska županija bilježi kontinuirani porast broja noćenja i gostiju tijekom proteklih godina.

Dolasci i noćenja turista u Istri su prikazani u Tablici 5.

Tablica 5. Dolasci i noćenja turista u Istri

Godina	Dolasci	Noćenja
2015.	3.570.668	23.668.568
2016.	3.852.114	25.010.890
2017.	4.223.233	27.511.615
2018.	4.456.792	28.443.129
2019.	4.609.820	28.709.938
2020.	1.876.999	13.514.684
2021.	3.499.669	23.533.167
2022.	4.709.074	29.507.116

Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>, preuzeto 1.8.2023.

Tablica prikazuje trend dolazaka i noćenja turista u Istarskoj županiji tijekom razdoblja od 2015. do 2022. godine. Uočljiv je opći porast broja dolazaka i noćenja s iznimkom 2020. godine, koja je obilježena smanjenjem turističke aktivnosti zbog globalne pandemije COVID-19.

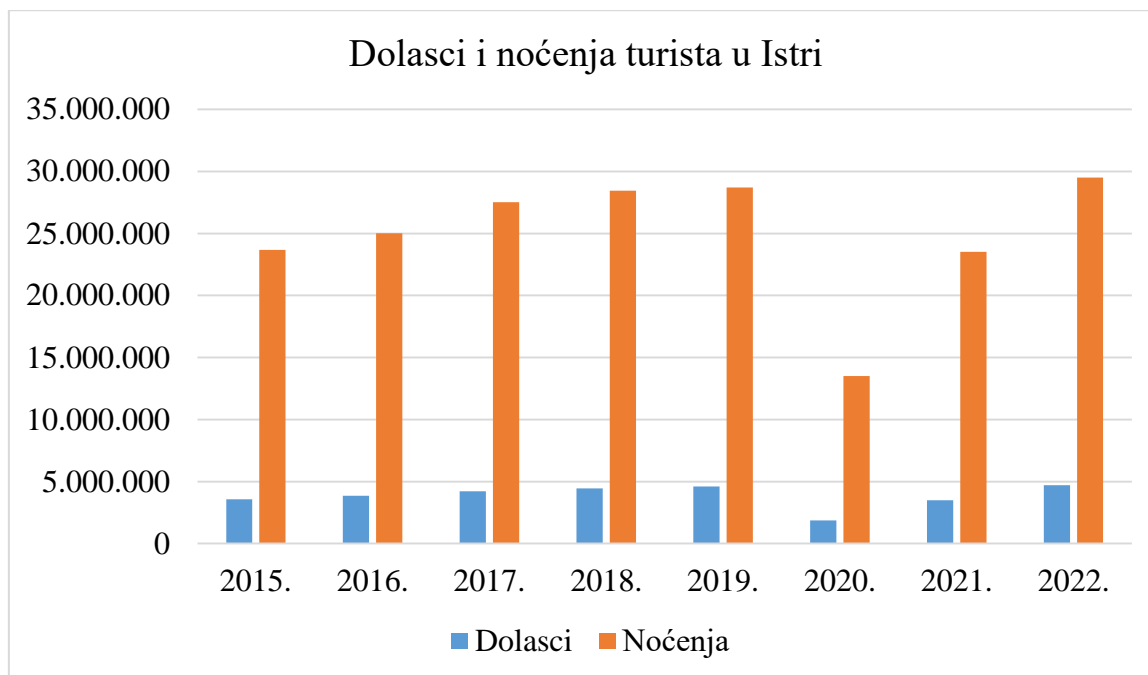
U razdoblju od 2015. do 2019. godine broj dolazaka raste kontinuirano, što ukazuje na povećanu privlačnost regija i turističku promociju. U istom razdoblju, broj noćenja također bilježi postupan rast, što zahtijeva da se turisti sve više zadržavaju na destinacijama koje provode dulje vrijeme. Međutim, 2020. godina značajno utječe na brojke dolazaka i noćenja, s drastičnim smanjenjem uslijed pandemijskih ograničenja i putnih restrikcija.

⁶⁴ Ibidem.

Primijećen je oporavak turističke aktivnosti već u 2021. godini, što se može pripisati postupnom popuštanjem mjera i povećanoj želji za putovanjima nakon razdoblja ograničenja, 2022. godina pokazuje značajan rast broja dolazaka i noćenja.

U Grafikonu 1. su prikazani dolasci i noćenja turista u Istri.

Grafikon 1. Dolasci i noćenja turista u Istri



Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>, preuzeto 1.8.2023.

Promicanje kulturne baštine, ekološke osviještenosti te ulaganje u kvalitetu usluga i infrastrukture ključni su aspekti koji mogu osigurati daljnji pozitivan trend u turističkom sektoru Istarske županije.

Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre su prikazani u Tablici 6.

Tablica 6. Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre

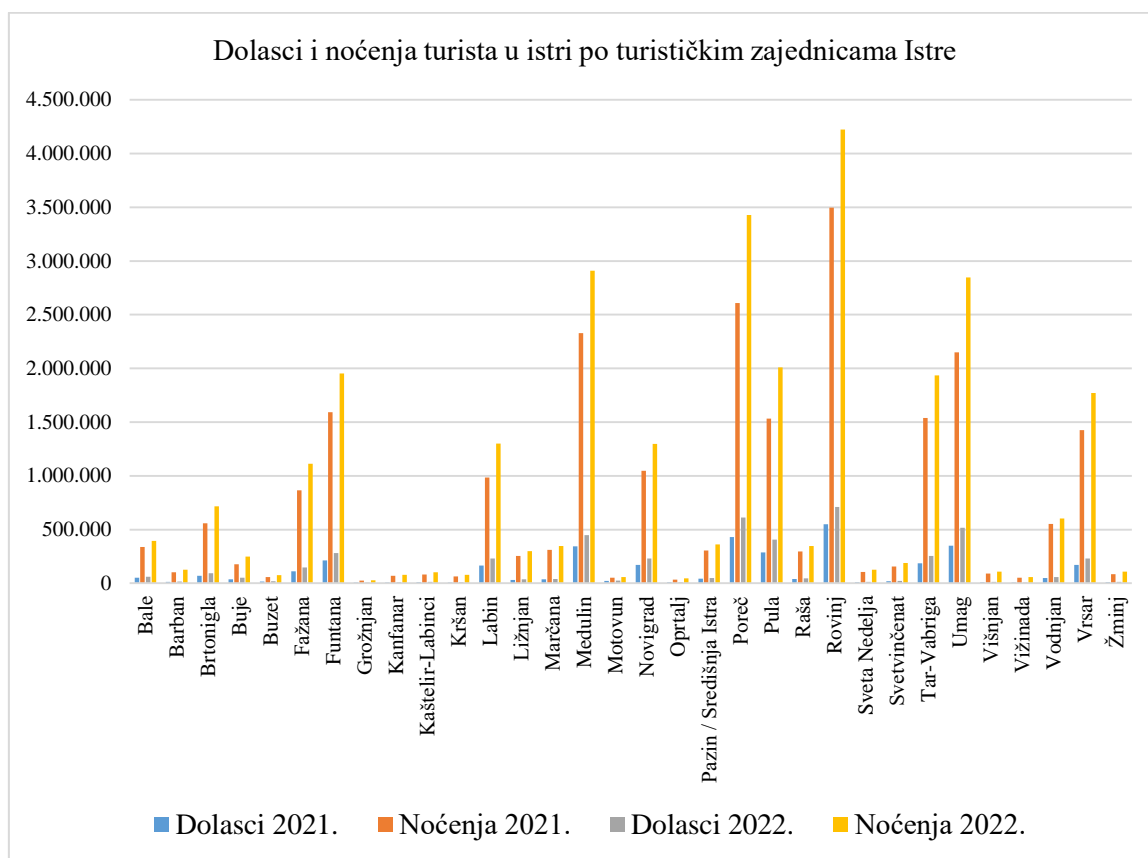
Turistička zajednica (TZ)	Godina 2021.		Godina 2022.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Bale	50.983	337.679	61.611	395.105
Barban	12.907	101.038	15.232	125.975
Brtonigla	69.347	559.567	92.199	717.222
Buje	35.154	176.324	52.691	248.378
Buzet	14.830	57.596	18.385	75.283

Fažana	112.295	865.823	147.607	1.113.080
Funtana	212.069	1.593.077	280.903	1.954.089
Grožnjan	5.469	24.805	6.618	28.886
Kanfanar	8.015	68.248	9.488	77.824
Kaštelir- Labinci	9.068	82.152	11.331	101.440
Kršan	7.879	62.811	10.260	77.283
Labin	165.710	983.838	229.706	1.299.622
Ližnjan	29.595	254.287	35.885	297.429
Marčana	36.589	310.326	40.645	346.673
Medulin	342.424	2.329.319	448.535	2.908.704
Motovun	20.709	51.440	23.902	57.560
Novigrad	170.777	1.045.808	231.030	1.295.822
Oprtalj	8.460	33.911	11.085	44.912
Pazin / Središnja Istra	41.197	303.477	47.660	360.413
Poreč	430.644	2.609.493	613.122	3.428.228
Pula	286.006	1.532.843	404.821	2.010.167
Raša	38.607	295.438	45.496	345.882
Rovinj	549.399	3.496.654	709.454	4.225.104
Sveta Nedelja	11.195	105.719	13.015	125.052
Svetvinčenat	18.110	155.916	21.739	189.654
Tar-Vabriga	185.374	1.538.685	255.434	1.934.010
Umag	349.276	2.149.010	516.310	2.846.840
Višnjan	11.208	90.258	13.189	107.693
Vižinada	6.107	50.492	7.190	56.716
Vodnjan	49.695	551.007	58.436	604.209
Vrsar	171.551	1.426.633	230.940	1.770.534
Žminj	10.140	85.401	12.260	107.364

Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>, preuzeto 1.8.2023.

Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre su prikazani u Grafikonu 2.

Grafikon 2. Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre



Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>, preuzeto 1.8.2023.

Primjećuje se da su gotovo sve turističke zajednice u Istri zabilježile rast broja dolazaka i noćenja u 2022. godini u usporedbi s prethodnom godinom, što ukazuje na oporavak turističkog sektora nakon utjecaja pandemije COVID-19.

Neki od najvećih turističkih centara kao što su Poreč, Pula, Rovinj i Umag i dalje značajno doprinose ukupnom broju dolazaka i noćenja. Njihov rast u 2022. godini svjedoči o njihovoj popularnosti i privlačnosti među turistima.

Primjetno je da su neke manje turističke zajednice, poput Buzeta, Motovuna i Oprtalja, također zabilježile značajan rast broja dolazaka i noćenja. To se može pokazati na potencijal razvoja ruralnog turizma u tim područjima.

U tablici koju prati grafikon je prikazana dinamičnost turističke industrije i ukazuje na raznolikost turističkih destinacija unutar Istarske županije te njihovu sposobnost da privuku i zadrže turiste, čime doprinose ukupnom turističkom razvoju regije.

3.4.3. Ponuda sportskog turizma u Istarskoj županiji

Istarska županija je poznata po velikoj ponudi sportskog turizma u odnosu na druge regije u Republici Hrvatskoj.

Tablica 7. Sportska ponuda Istarske županije

Sportski turizam	Opis
Biciklizam	Istra je izvrsna destinacija za biciklizam, s mnogo različitih staza prilagođenih svim razinama iskustva. Uz prekrasne krajolike, vožnja biciklom omogućuje istraživanje tradicionalnih sela, vinograda, maslinika i obale.
Planinarenje	U unutrašnjosti Istre nalaze se raznoliki planinski lanci koji pružaju različite razine izazova za planinare. Nacionalni park Učka nudi prekrasne poglede i staze za planinarenje različitih težina.
Ronjenje	Jadransko more oko Istre obiluje podvodnim životom i podvodnim arheološkim nalazištima.
Vodeni sportovi	Obala Istre nudi odlične uvjete za različite vodene sportove poput jedrenja na dasci, windsurfinga, kajakinga i jet skijanja.
Tenis i golf	Mnogi hotelski kompleksi i odmarališta u Istri imaju terene za tenis i golf.
Jahanje	Istra nudi mogućnost jahanja kroz prekrasne krajolike i ruralne dijelove regije.
Sportski događaji	Tijekom godine, Istarska županija domaćin je raznih sportskih događaja kao što su biciklističke utrke, maratoni, turniri u raznim sportovima i slično.
Fitness i wellness	Mnogi hotelski kompleksi imaju dobro opremljene fitness centre i wellness centre.
Adrenalinski parkovi	Postoje adrenalinski parkovi s raznim visećim mostovima, zip-line stazama i drugim avanturističkim aktivnostima.
Sportski kampovi	Istarska županija nudi različite sportske kampove za djecu i mlade, gdje se mogu baviti raznim sportovima i aktivnostima te usavršavati svoje vještine.

Izvor: Izrada autora

Istarska županija predstavlja izvanrednu destinaciju za sportski turizam s bogatom i raznovrsnom ponudom aktivnosti.

Sport i outdoor u Istri je prikazan u Tablici 8.

Tablica 8. Sport i outdoor u Istri

Sport i outdoor u Istri	Lokacije i mogućnosti
Biciklizam	<ul style="list-style-type: none"> • Biciklizam: Umag/Novigrad • Biciklizam: Poreč • Biciklizam: Vrsar/Funtana • Biciklizam: Rovinj • Biciklizam: Pula/Medulin • Biciklizam: Labin/Rabac • Biciklizam: Središnja Istra
Pješačenje	<ul style="list-style-type: none"> • Pješačka staza: Grdoselo - Zelengrad • Pješačka staza: Buzet - Kotli - Hum - Buzet • Pješačka staza: Sveti Zenon • Pješačka staza: Parenzana, put zdravlja i prijateljstva • Pješačka staza Funtana-Vrsar • Pješačka staza: Starim gradom • Pješačka staza: Po lagunama • Pješačka staza: Sportsko-rekreacijskom zonom • Pješačka staza: Hladovinom borova • Pješačka staza: Lanternom do Lanterne • Pješačka staza: Od ulike do ulja • Pješačka staza: Uz antičke vile • Pješačka staza: Prirodnom obalom • Pješačke staze: Pula • Pješačka staza: Labin - Rabac - Prklog • Pješačka staza: Sv. Flor • Pješačka staza: Pazin - Beram • Pješačka staza: Pazinska jama
Trails	<ul style="list-style-type: none"> • Trails: Umag/Novigrad

	<ul style="list-style-type: none"> • Trails: Poreč • Trails: Vrsar/Funtana • Trails: Rovinj • Trails: Pula/Medulin • Trails: Labin/Rabac • Trails: Središnja Istra
Kayaking	<ul style="list-style-type: none"> • Kayaking: Go To Istria • Kayaking: Metta Float Tours • Kayaking: Mali Brijun Adventure • Kayaking: Istra Adventure • Kayaking: Terra Magica Adventures • Kayaking: Istra Kayak • Kayaking: Pula Outdoor • Kayaking: Jistra Adventures • Kayaking: Puls events • Kajakom uz obale Istre
Climbing	<ul style="list-style-type: none"> • SPK OnSight Pula • SPK Muntravo, Rovinj • SPK Hiperaktiv, Pazin • SPK Vertical Buzet, Roč
Ronjenje	<ul style="list-style-type: none"> • Pula • Rovinj • Labin • Medulin • Ližnjan • Krnica • Poreč
Jedrenje	<ul style="list-style-type: none"> • Jedriličarski klub Clivo • Croatia Sailing Academy • Jedriličarski klub Kvarner
Adrenalinski parkovi	<ul style="list-style-type: none"> • Adventure park Jangalooz • Adrenalinski park Sky Fox

	<ul style="list-style-type: none"> • Adventure park Pula • Glavani park • Adrenalinski park Medulin • Adrenalinski park Jangalooz Pomer • Zip-line Pazinska jama • Adrenalinski park Kringa
Golf	<ul style="list-style-type: none"> • Golf igralište Brijuni • Golf igralište Adriatic • Golf Range Valamar Club Tamaris • Golf Range Pula • Golf Range Verudela
Jahanje	<ul style="list-style-type: none"> • Ranch Goli Vrh • Konjički klub Sv. Eufemija • Samy's Ranch • Konjički klub Medulin • Ranch Istra Star • Ranch Barba Tone • Ranch Marconi • Club Astra • Konjički klub Accordia • Equestrian club Soko • Konjički klub Hipos

Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor>, preuzeto 1.8.2023.

Biciklizam je moguć u raznim gradovima i područjima Istre, pružajući opcije za različite razine iskustva i preferencije. Pješaćenje kroz niz pješačkih staza omogućuje otkrivanje prirodnih i kulturnih čuda regije, dok Trails (trčanje stazama) omogućuju trkačima da istraže ljepotu Istre na jedinstven način. Kayaking i jedrenje omogućuju posjetiteljima da se otisnu na Jadransko more i istraže obalu iz drugačije perspektive.

Za one željne adrenalina, Istra nudi raznolike adrenalinske parkove, penjačke stijene te mogućnosti za ronjenje u bogatom podvodnom svijetu. Golf igrališta pružaju priliku za sportske aktivnosti u prekrasnom okruženju.

Jahanje je još jedna privlačna opcija za ljubitelje konja, omogućujući im da istraže prirodne ljepote Istre na konjskim leđima.

Prethodno prikazana Tablica potvrđuje da Istarska županija nije samo destinacija za opuštanje na plažama, već i raj za ljubitelje sportskih aktivnosti i outdoor avantura. Raznolika ponuda sportova i aktivnosti čini Istru izuzetno privlačnom destinacijom za sve posjetitelje koji traže aktivne i nezaboravne doživljaje u prekrasnom prirodnom okruženju.

Sportski objekti u turističkim resortima na području Istre su prikazani u Tablici 9.

Tablica 9. Sportski objekti u turističkim resortima na području Istre

Sadržaj	Arena Hospitality Group	Maistra	Valamar	Laguna	Istraturist	Aminess
Nogometni tereni	8	-	-	6	-	4
Sportske dvorane	-	-	1	2	-	1
Tenis tereni	23	27	18	53	26	19
Golf igralište/vježbalište	1	-	-	1	-	-
Atletska staza	2	-	-	-	-	-
Bazeni - unutarnji	3	-	-	-	-	-
Odbojka na pijesku	1	3	4	1	1	1
Polivalentni tereni	-	7	1	-	4	-
Kuglane	-	-	-	1	-	-
Jahački centar	-	-	-	-	1	-
Streljana za streličarstvo	-	1	-	1	-	-

Izvor: Izrada autora prema <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor>, preuzeto 1.8.2023.

Svaki od prikazanih resorta, Arena Hospitality Group, Maistra, Valamar, Laguna, Istraturist i Aminess ima bogatu paletu sportskih sadržaja kako bi zadovoljio različite interese i potrebe svojih gostiju.

Nogometni tereni, tenis tereni i odbojka na pijesku čine glavne sportske aktivnosti koje su rasprostranjene u većini resorta.

Nogometni tereni su zastupljeni najviše u Arena Hospitality Group resortima, dok su tenis tereni izrazito prisutni u Valamar, Maistra i Istraturist resortima.

Jahački centar i streljana za streličarstvo, iako nisu prisutni u svim resortima, dodatno obogaćuju ponudu za one goste koji su zainteresirani za ove specifične sportske aktivnosti.

3.4.4. Sportski događaji u Istarskoj županiji

Na događaju Brtonigla Adventure Trek sudionici trče kroz krajolike doline rijeke Mirne i okolnih brežuljaka. Tijekom utrke, trči se kroz šumarke, vinograde i maslinike te uspješno savladavaju različite brežuljke. Dodatno, sudionici posjećuju tipične istarske gradiće, doživljavajući autentičnost regije.⁶⁵

Istra Trek, također poznat kao IstraTrek, je trkačka trekking avantura koja se svake godine održava u različitim dijelovima Istre. Ova avantura vraća sudionike u prošlost, u vrijeme kada je Pula bila ključna luka Austro-ugarske monarhije. Ono što ovo natjecanje čini posebnim jest činjenica da se svake godine seli na drugi dio istarskog poluotoka. Sudionici su opremljeni kompasom i zemljovidom te su pozvani na istraživanje strmih brda, blatnih dolina, neprohodnih šuma i pitoresknih gradića.⁶⁶

Istarsko proljeće je zanimljiva biciklistička utrka međunarodnog karaktera koja se tijekom četiri dana odvija kroz cijelu Istru. Trasa utrke većinom prolazi kroz unutrašnjost regije, ali također obuhvaća i obalne dijelove. Na ovoj utrci nastupaju različite profesionalne i kontinentalne momčadi, među kojima se kriju budući prvaci i osvajači etapa na prestižnim utrkama poput Tour de France, Giro d'Italia i Vuelta a España. Pozivaju se svi da dođu i podrže svoje favorite.⁶⁷

Plava Laguna Polumaraton, poznat i kao Poreč Half Marathon, održava se u vrijeme buđenja prirode i prvih zraka sunca nakon zime. Ova utrka privlači trkače svih razina spremnosti. Sudionici će imati priliku trčati uz morske valove i kroz borove duž jadranske obale. Osim polumaratonske distance, dostupne su i kraće staze za trkače koji žele sudjelovati na manjim udaljenostima.⁶⁸

⁶⁵ Sportski događaji u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/top-5-sportskih-zimskih-avantura>, preuzeto 20.7.2023.

⁶⁶ Ibidem.

⁶⁷ Ibidem.

⁶⁸ Ibidem.

3.5. Smjernice razvoja sportskog turizma u Istri

Većina turističke ponude gradova je pretežito usmjerena prema ljetnim mjesecima, što se poklapa sa sezonom. Upravo u ovoj okolnosti leži glavna slabost turističke ponude, koja je uglavnom usmjerena na razvoj ljetnog sportsko-rekreacijskog turizma.⁶⁹

Daljnji napredak i razvoj turizma mogu se postići putem stvaranja novih programa i kontinuiranim poboljšanjem kvalitete turističkih usluga. Kako bi se privukli turisti koji su već upoznati s određenom destinacijom, ali je ne percipiraju kao privlačnu zbog nedostatka inovacija u ponudi, potrebno je razmotriti uvođenje novih adrenalinskih sportova, vodnih sportova te poboljšanje infrastrukture za pješaćenje i biciklizam.

Organiziranje raznih manifestacija, izrada novih biciklističkih i pješačkih staza te ponuda ekstremnih sportova kao što su istraživanje špilja, penjanje i mountain biking, može značajno obogatiti turističku ponudu i privući novu ciljnu skupinu posjetitelja.

Sezonska priroda turizma u Istri uzrokuje nejednaku distribuciju turističkog prometa. To direktno utječe na povezanost sportskih aktivnosti i sadržaja s ljetnom sezonom, koja se pokušava proširiti od travnja do listopada, ali to ovisi o različitim varijablama. Većina smještajnih kapaciteta je dostupna isključivo tijekom sezone, što stvara izazove u pogledu smještaja gostiju tijekom ostalih mjeseci. Osim toga, većina manifestacija i događanja koncentrirana se na ljetne mjesece.

Kako bi privukli goste tijekom cijele godine, nužno je održavati kontinuirane događaje i aktivnosti i izvan ljetne sezone. U tom smislu, primjer izuzetne strategije je organizacija Ironman utrke u Puli, zakazane za rujana. Iako se turistička sezona bliži kraju te se turistički promet već smanjuje, ova utrka privlači velik broj sudionika i gledatelja u Istru, pridonoseći tako produženju turističke sezone.⁷⁰

SWOT analiza sportskog turizma u Istarskoj županiji je prikazana u Tablici 9.

Tablica 9. SWOT analiza sportskog turizma u Istarskoj županiji

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Pristupačna lokacija i prometne veze• Raznolika priroda• Povoljni klimatski uvjeti• Bogato kulturno-povijesno nasljeđe• Raznovrsna sportska infrastruktura	<ul style="list-style-type: none">• Sezonalnost• Konkurencija• Ponekad nedostatna infrastruktura• Ovisnost o vremenskim uvjetima• Nedostatak specijalizacije

⁶⁹ Ibidem.

⁷⁰ Ibidem.

<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija sportskih događaja • Dinamična turistička ponuda 	
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Diversifikacija turističke ponude • Razvoj wellness i sportske terapije • Razvoj sportskih događaja • Eko i avanturistički turizam 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepredvidive globalne situacije (COVID, ratovi) • Konkurencija drugih destinacija • Prometne poteškoće • Klimatske promjene • Nedostatak organiziranih događanja • Promjene u putničkim navikama

Izvor: Izrada autora

Iz prikazanih snaga, poput iznimne lokacije, raznovrsne prirode i kulturne baštine te bogate sportske infrastrukture, proizlazi da Istarska županija ima čvrste temelje za daljnji uspjeh u sportskom turizmu. Organizacija sportskih događaja i dinamična turistička ponuda dodatno pojačavaju mogućnosti za razvoj Istre.

Analiza također ističe značajne prilike, uključujući diversifikaciju turističke ponude, razvoj wellness i sportske terapije te rastući potencijal za eko i avanturistički turizam. Ove prilike otvaraju prostor za inovacije i proširenje atrakcija.

Uspjeh sportskog turizma u Istarskoj županiji ovisi o sposobnosti iskorištavanja svojih snaga, prevazilaženju svojih slabosti, iskorištavanju prilika i učinkovitom upravljanju prijetnjama. Integriranjem ove analize u strateško planiranje, Istarska županija može nastaviti razvijati svoju reputaciju kao vodeća destinacija za sportske entuzijaste i putnike željne aktivnog odmora.

Može se zaključiti da se Istra ističe povoljnim geografskim položajem s važnim međunarodnim prometnicama i aerodromima, što olakšava pristup turistima iz raznih dijelova Europe. Istra nudi raznolik reljef, klimatske uvjete i bogatu prirodnu baštinu. Istarska županija ističe se kao privlačna destinacija za sportske aktivnosti. Biciklizam, planinarenje, ronjenje, vodeni sportovi, tenis, golf, jahanje i drugi sportski sadržaji dostupni su u regiji. Turistički resorti u Istri nude bogatu paletu sportskih sadržaja kao što su nogometni tereni, tenis tereni, bazeni, golf igrališta, jahački centri i više. Istra je domaćin različitim sportskim događajima kao što su trkačke utrke, biciklistički maratoni i polu-maratoni. Ovi događaji privlače sudionike i gledatelje iz različitih dijelova svijeta.

4. Istraživanje sportskog turizma u Istarskoj županiji

U ovom diplomskom radu provedeno je primarno istraživanje kako bi se istražili stavovi zaposlenika u turizmu Istarske županije o značaju sportskog turizma za turističku potrošnju u toj regiji. Cilj je bio ispitati percepciju zaposlenika o važnosti sportskog turizma za ukupan razvoj turizma u Istri te kako oni vide sportski turizam.

Ciljevi ovog istraživanja uključuju sljedeće segmente:

- Ispitivanje percepcije zaposlenika o značaju sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji.
- Analiza stavova zaposlenika o doprinosu sportskog turizma ukupnom razvoju turizma u Istri.
- Istraživanje kako zaposlenici vide sportski turizam i koje su njegove ključne karakteristike.
- Procjena trenutnog stanja sportskog turizma u Istri i identifikacija mogućih izazova ili nedostataka.
- Analiza sportske infrastrukture koja se koristi u turističke svrhe i mišljenje zaposlenika o njezinoj adekvatnosti.

Na temelju rezultata ovog istraživanja, autor diplomskog rada može izvući zaključke o percepciji važnosti sportskog turizma od strane zaposlenika u turizmu te može identificirati područja u kojima se može poboljšati sportska infrastruktura ili promicati sportski turizam kako bi se potaknula turistička potrošnja u Istri.

4.1. Uzorak istraživanja

Anketno istraživanje provedeno je na uzorku, odnosno ciljanoj skupini koja se sastoji od 51 ispitanika koji su zaposlenici u turističkim objektima Istarske županije i izravno su povezani sa sportskim sadržajima koji se koriste u turističke svrhe. Ova raznolika skupina zaposlenika uključuje predstavnike hotela, ugostiteljskih objekata, djelatnika turističke zajednice i drugih dionika koji su povezani s sportskim sadržajima u regiji. Važno je napomenuti da se anketni upitnik sastoji od pitanja koja se odnose na percepciju ponude sportskog turizma u Istarskoj županiji. Pitanja su bila usmjerena na:

- Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istri.
- Doprinos sportskog turizma ukupnom razvoju turizma u regiji.

- Viđenje zaposlenika o ključnim karakteristikama sportskog turizma.
- Procjena trenutnog stanja sportskog turizma u Istri (npr. ponuda sportskih sadržaja, infrastrukture).
- Identifikacija izazova ili mogućih nedostataka u sportskom turizmu.

Ovakvo istraživanje ima potencijal pružiti značajne uvide u percepciju zaposlenika o sportskom turizmu u regiji te može pomoći u oblikovanju strategija za daljnji razvoj sportskog turizma u Istarskoj županiji. Također, ovi rezultati mogu biti korisni za turističke organizacije, vlasnike turističkih objekata i druge dionike kako bi bolje razumjeli mišljenje svojih zaposlenika i prepoznali prilike za unapređenje turističke ponude.

4.2. Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika kako bi se procijenilo trenutno stanje sportskog turizma u Istri. Anketa je obuhvatila i ispitivanje percepcije zaposlenika u turističkom sektoru o važnosti sportskog turizma te njihovo mišljenje o trenutnoj analizi sportske infrastrukture koja se koristi u turističke svrhe.

U ovom istraživanju su primijenjene tri temeljne metode: metoda ispitivanja, metoda nezavisnog induktivnog zaključivanja i metode analize i sinteze.

Prva metoda, metoda ispitivanja, omogućila je prikupljanje stavova ispitanika putem strukturiranog anketnog upitnika. To je bio kvantitativni pristup koji je omogućio prikupljanje numeričkih podataka o mišljenjima i percepcijama ispitanika o sportskom turizmu u Istri. Prikupljeni podaci su zatim analizirani pomoću deskriptivne statistike kako bi se dobila aritmetička sredina i standardna devijacija. Ova analiza omogućila je uvid u prosječne stavove i raznolikost mišljenja među ispitanicima.

Druga metoda koja je primijenjena je metoda nezavisnog induktivnog zaključivanja. Na temelju prikupljenih podataka, istraživač je izveo određene zaključke koji su proizašli iz istraživanja. Ova metoda omogućila je donošenje specifičnih zaključaka temeljenih na dobivenim podacima, što je omogućilo odgovaranje na postavljena istraživačka pitanja.

Konačno, primijenjene su metode analize i sinteze kako bi se povezale teorijske odrednice s prikupljenim podacima i provjerili rezultati u praksi. Ove metode omogućile su dublje razumijevanje rezultata istraživanja i donošenje zaključaka temeljenih na teorijskom okviru, što je doprinijelo kvaliteti istraživanja i vjerodostojnosti dobivenih rezultata.

U ovom anketnom istraživanju korištena je metoda ispitivanja kako bi se prikupili primarni podaci, a to su podaci koji su izravno prikupljeni tijekom istraživanja od ispitanika. Autor istraživanja je koristio neizravan pristup ispitanicima putem distribucije upitnika putem društvenih mreža i elektronske pošte. Ispitanici su samostalno odgovarali na pitanja u upitniku te su ga zatim vratili autoru istraživanja. Ovakav pristup omogućio je veću anonimnost i slobodu ispitanicima pri odgovaranju na pitanja, što je moglo potaknuti iskrenost i otvorenost u izražavanju njihovih stavova.

Postavljena anketna pitanja su bila jasna, konkretna i nedvosmislena. Sastojala su se od općih podataka o ispitanicima, kao i tvrdnji s kojima su se ispitanici mogli ili nisu morali složiti. Pitanja su bila jasna s ciljem dobivanja što većeg broja preciznih, jasnih i kratkih odgovora koji su bili relevantni za istraživački problem.

Anketa je podijeljena u dva dijela. Ista se provodila u razdoblju od 15. lipnja do 15. srpnja 2023. godine, odnosno provedba anketnog istraživanja trajala je 30 dana. U prvom dijelu ankete obrađena su socio – demografska pitanja ispitanika. U drugom dijelu ankete obrađena su mišljenja ispitanika koji su izrazili slaganje, odnosno neslaganje sa ponuđenim tvrdnjama u kontekstu ocjene pomoću Likertove skale sa ocjenama od 1 – u potpunosti se ne slažem do 5 – u potpunosti se slažem. Ispitanici su putem anketnog upitnika zamoljeni da odgovore na ponuđena pitanja. Ispitanici su pažljivo pročitali svako pitanje te iskreno odgovorili na njih. Svi anketni upitnici uredno popunjeni i vraćeni, a prikaz rezultata obuhvatit će cijeli uzorak. Anketa je provedena anonimno putem internetske platforme Google Forme te je distribuirana elektronskom poštom i putem društvene mreže Facebook.

Anketa koja je korištena u istraživanju je pažljivo osmišljena kako bi osigurala jasne, konkretna i nedvosmislena pitanja. Pitanja su bila podijeljena u dva dijela. Prvi dio sadržavao je socio-demografska pitanja, dok je drugi dio obrađivao mišljenja ispitanika u vezi s ponuđenim tvrdnjama koristeći Likertovu skalu za ocjenu.

Anketa je provedena tijekom 30 dana, od 15. lipnja do 15. srpnja 2023. godine. To je omogućilo prikupljanje odgovora od velikog broja ispitanika tijekom tog vremenskog razdoblja. S obzirom na metodologiju, anketa je provedena putem internetske platforme Google Forme kako bi omogućila jednostavno i anonimno ispunjavanje ispitanicima. Također, distribucija je izvršena putem elektronske pošte i društvene mreže Facebook kako bi se što veći broj ljudi mogao uključiti u istraživanje.

Sama struktura ankete, uključujući jasna pitanja i uporabu Likertove skale, osigurala je dobivanje preciznih i relevantnih odgovora na istraživački problem. Također, anonimnost ispitanika mogla je potaknuti iskrenost i otvorenost u njihovim odgovorima.

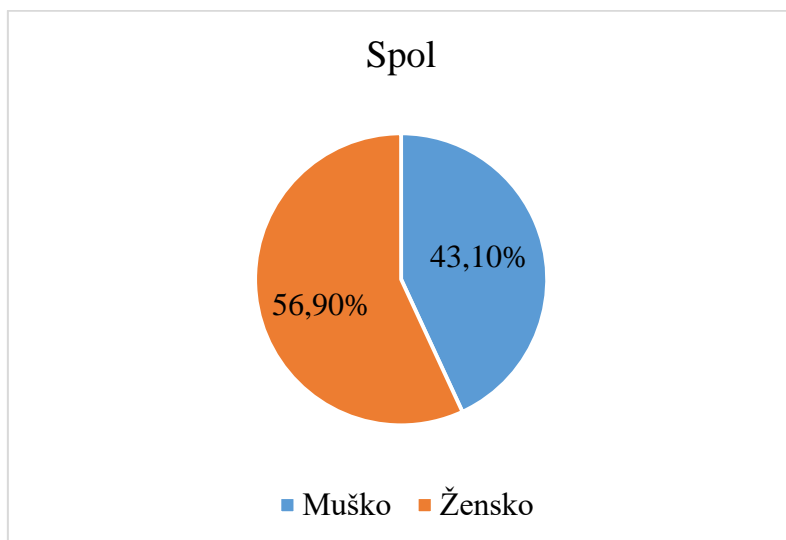
Nakon prikupljanja svih popunjenih upitnika, istraživač će provesti analizu podataka kako bi došao do zaključaka temeljenih na dobivenim rezultatima. Ovaj pristup osigurava valjanost i vjerodostojnost istraživanja.

4.3. Analiza rezultata istraživanja

Provedeno anketno istraživanje pokazalo je niz sukcesivnih rezultata u funkciji određivanja značaja ponude sportskog turizma za turistički razvoj Istarske županije. Rezultati istraživanja prikazat će se u nastavku.

Spol ispitanika je prikazan na Grafikonu 3.

Grafikon 3. Spol ispitanika

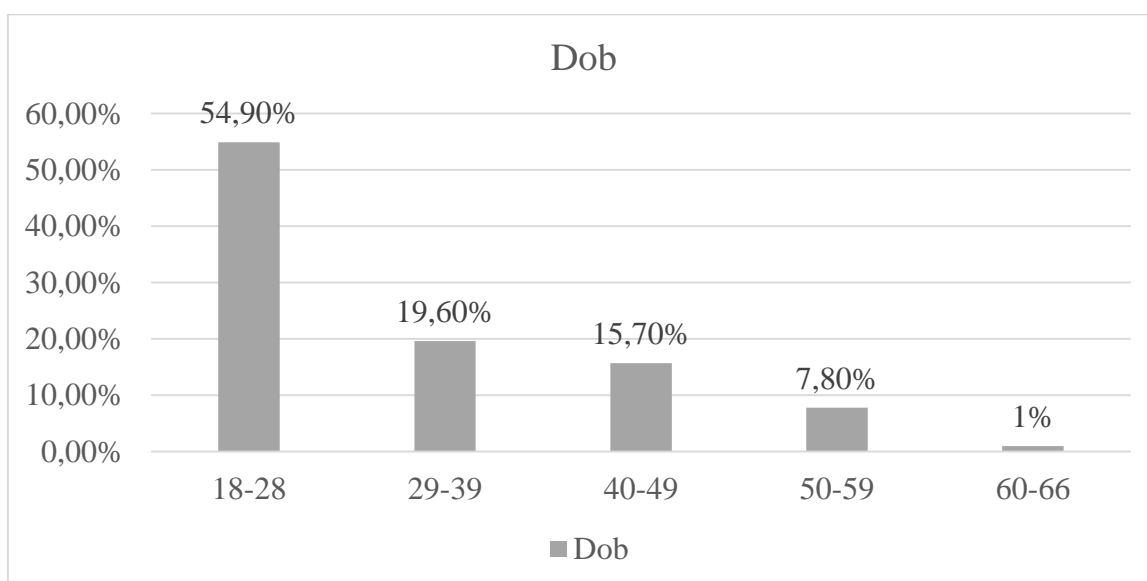


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 3. je vidljivo kako je anketnom istraživanju prisustvovalo 43% muškaraca, odnosno njih 22 te 57% žena, odnosno njih 29. U uzorku se vidi dominacija ispitanika ženskog spola.

Dob ispitanika je prikazana na Grafikonu 4.

Grafikon 4. Dob ispitanika

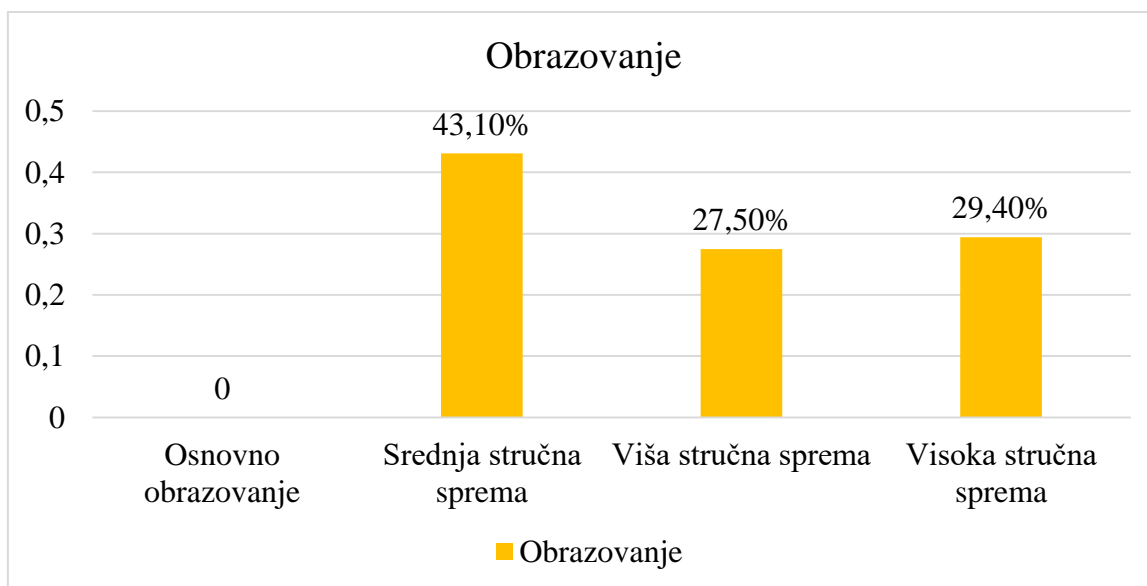


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 4. razvidno je kako je anketnom istraživanju prisustvovalo najviše ispitanika u dobi od 18 – 28 godina, odnosno njih 55%. Slijede ispitanici u dobi od 29 -39 godina i ispitivanju je prisustvovalo njih 20%. Potom slijede ispitanici od 40 – 49 godina sa udjelom od 16%. Udio ispitanika od 50 – 59 godina iznosi 8%, dok je ispitanika od 60 – 65 godina samo 4%.

Obrazovni status ispitanika je prikazan na Grafikonu 5.

Grafikon 5. Obrazovni status ispitanika

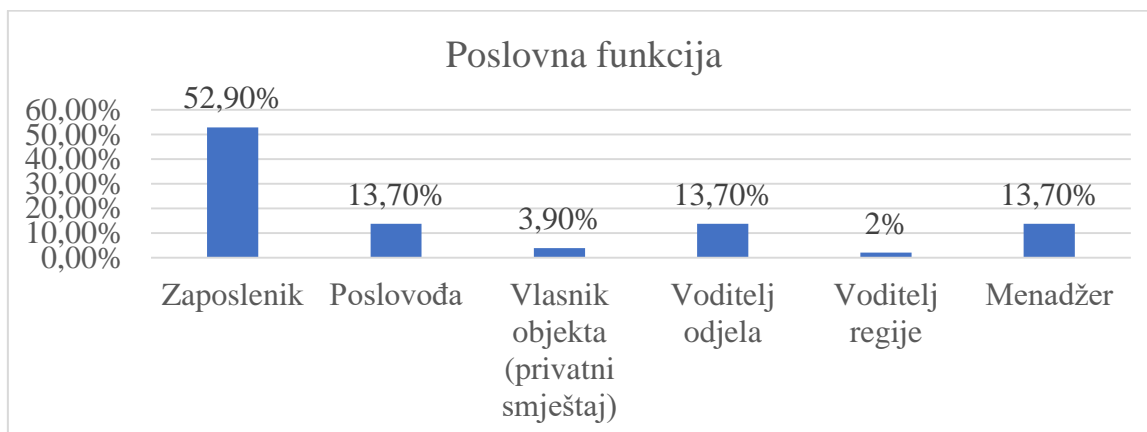


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 5. razvidno je kako je anketnom ispitivanju prisustvovalo najviše ispitanika sa SSS, njih 43%. Potom slijede ispitanici sa višom stručnom spremom, njih 27%. Konačno, 29% ispitanika ima visoku stručnu spremu. Uz dominaciju ispitanika u turizmu sa SSS, velik udio njih ima i visoku stručnu spremu sa značajnim kompetencijama u turizmu.

Poslovna funkcija ispitanika je prikazana na Grafikonu 6.

Grafikon 6. Poslovna funkcija ispitanika

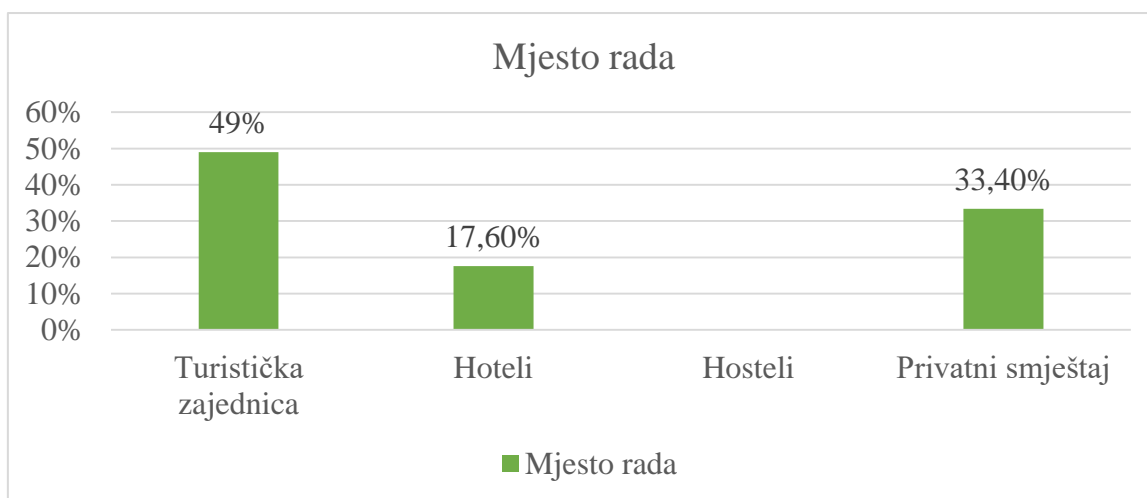


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 6. je razvidno kako je najveći udio ispitanika zaposleno na funkciji zaposlenika u turizmu, njih 53%. Potom slijede jednaki udjeli od 13% ispitanika koji su se determinirali kao poslovođa u turizmu, voditelj odjela i menadžer u turizmu. Najmanje je ispitanika koji su voditelji regije ili vlasnici turističkih objekata u privatnom smještaju.

Mjesto rada ispitanika je prikazano na Grafikonu 7.

Grafikon 7. Mjesto rada ispitanika

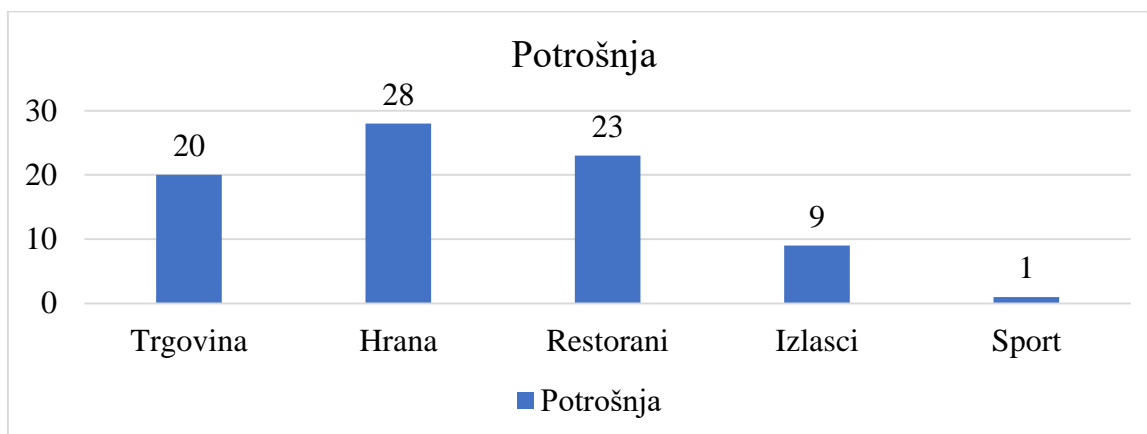


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 7. je razvidno kako najviše ispitanika, njih 49% radi u turističkoj zajednici, dok njih 33% radi u privatnom turističkom smještaju. Samo njih 18% radi u hotelima, dok nema niti jednog zaposlenika u hostelu.

Elementi potrošnje turista su prikazani na Grafikonu 8.

Grafikon 8. Elementi potrošnje turista

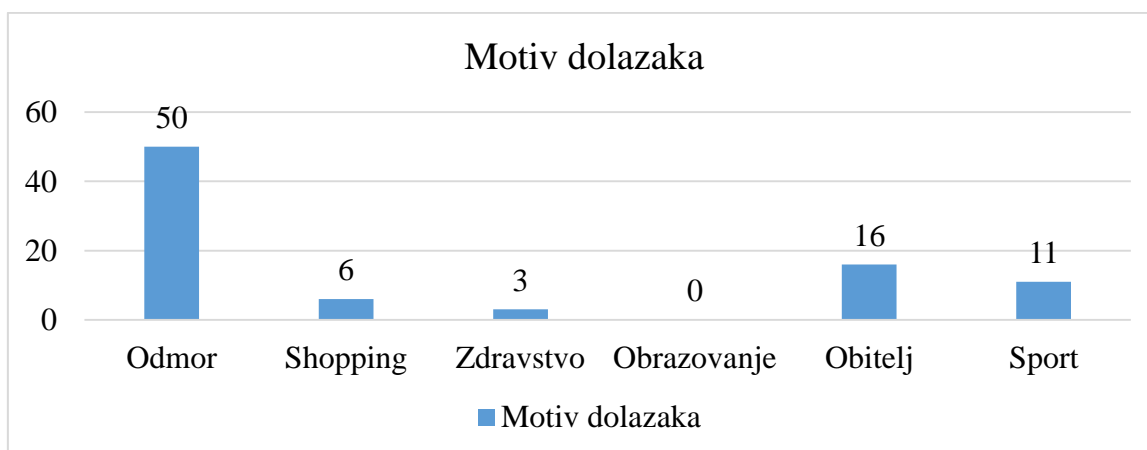


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 8. je razvidno kako zaposlenici u turizmu smatraju da je potrošnja turista koji dolaze u Istarsku županiju najviše usmjerena na hranu i restorane, gdje ova potrošnja čini više od 50% njihova turističkog proračuna. Potom turisti najviše troše na trgovine (40%) te na izlaske (17%). Najmanje turista troši svoja sredstva na sportske sadržaje, njih 2%, što je evidentan podatak za ovo istraživanje te koji ukazuje da vrlo malo svojih sredstava turisti usmjeravaju na sportske aktivnosti.

Glavni motivi dolaska turista su prikazani na Grafikonu 9.

Grafikon 9. Glavni motivi dolaska turista

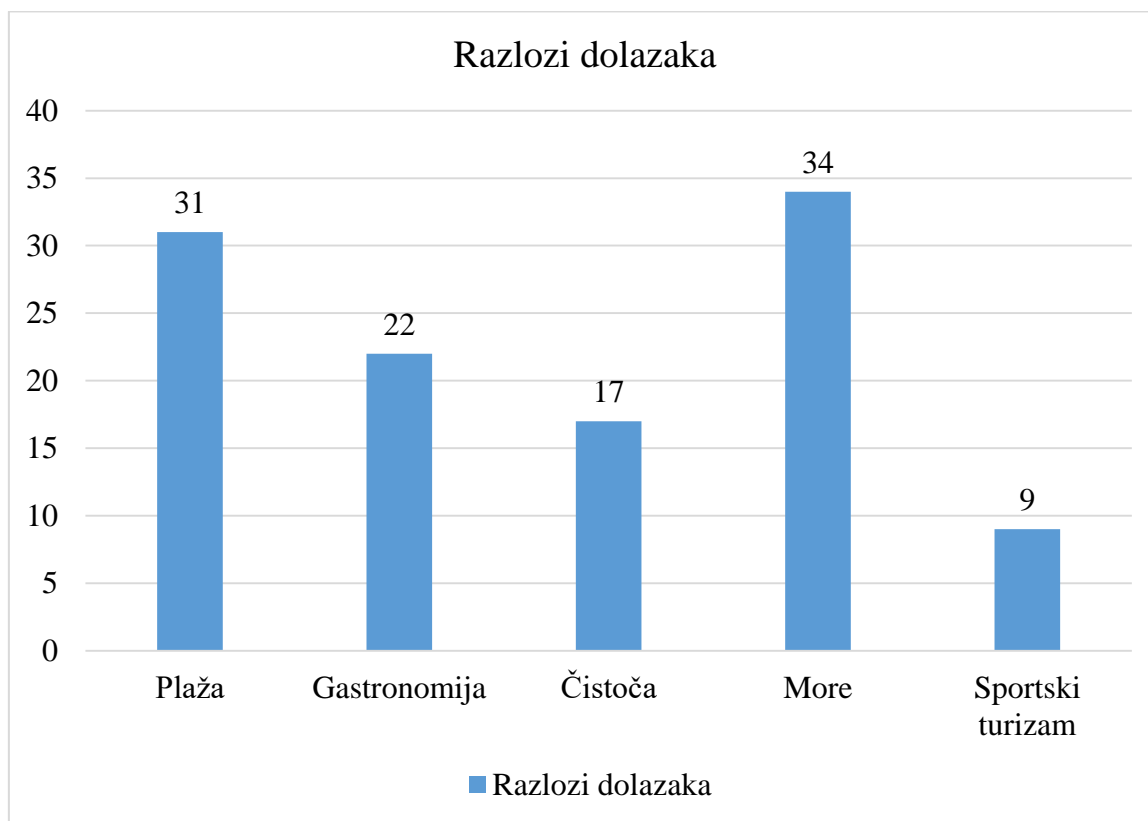


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 9. je razvidno kako najviše turista, sukladno mišljenju zaposlenika u turizmu, dolazi u Istru zbog samog odmora, i to dominira mišljenje kod više od 50% ispitanika. Potom turisti dolaze u posjet obitelji, zbog sportskih sadržaja i manifestacija, a u manjoj mjeri dolaze zbog shoppinga, zdravstvenih razloga ili u obrazovne svrhe.

Glavna obilježja destinacije kao razlog posjeta su prikazana na Grafikonu 10.

Grafikon 10. Glavna obilježja destinacije kao razlog posjeta

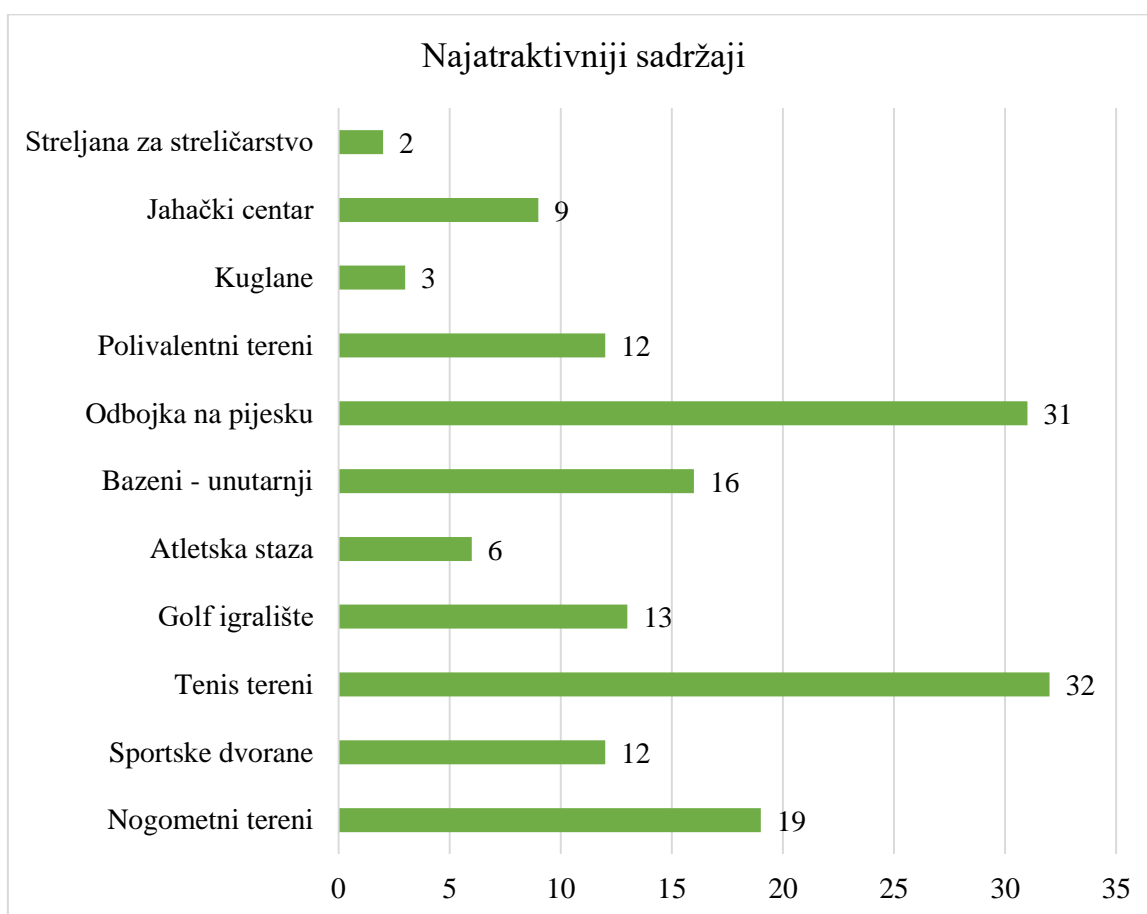


Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 10. razvidno je kako su glavna obilježja destinacije zbog koje ju turisti posjećuju more, plaža i gastronomija. Manji udio njih označio je čistoću destinacije, a samo 9% njih sportski turizam i njegovu infrastrukturu kao glavni motiv dolaska u Istru.

Najatraktivniji sadržaji za turiste je prikazan na Grafikonu 11.

Grafikon 11. Najatraktivniji sadržaji za turiste



Izvor: Izrada autora

Iz grafikona 11. je razvidno kako zaposlenici u turizmu istre smatraju da su turistima najinteresantniji tenis i nogometni tereni te odbojka na terenu. Kao elementi od značajnog interesa ističu se još sportske dvorane, golf igrališta te unutarnji bazeni. Najmanje interesantni su turistima streljane, kuglane te atletske staze.

U Tablici 10. je su prikazane ocjene ispitanika o sportskom turizmu u Istri.

Tablica 10. Ocjene ispitanika o sportskom turizmu u Istri

Pitanje	Ocjena	Ocjena	Ocjena	Ocjena	Ocjena
	1	2	3	4	5
Ocjena potražnje za sportsko – rekreacijskim sadržajima u Istri	0 (0%)	2 (3,9%)	18 (35,3%)	18 (35,3%)	13 (25,5%)
Angažman turističkih zajednica u promociji sportskog turizma	0 (0%)	5 (9,8%)	13 (25,5%)	13 (25,5%)	20 (39,2%)
Ocjena sportskog sadržaja u Istarskoj	0 (0%)	2	23	18	8

županiji		(3,9%)	(45,1%)	(35,3%)	(15,7%)
Utjecaj povećanja sportskog sadržaja na napredak turizma Istre	0 (0%)	3 (5,9%)	12 (23,5%)	11 (21,6%)	25 (49%)
Potencijal privlačenja domaćih turista sportskim sadržajem	0 (0%)	3 (5,9%)	10 (19,6%)	15 (29,4%)	23 (45,1%)
Potencijal privlačenja stranih turista sportskim sadržajem	0 (0%)	1 (2%)	8 (15,7%)	19 (37,3%)	23 (45,1%)
Utjecaj sportskog turizma na povećanje noćenja u Istarskoj županiji	0 (0%)	1 (2%)	7 (13,7%)	17 (33,3%)	26 (51%)
Utjecaj sportskog turizma na povećanje potrošnje turista u Istarskoj županiji	0 (0%)	4 (7,8%)	11 (21,6%)	12 (23,5%)	24 (47,1%)

Izvor: Izrada autora

Najviše ispitanika je ocijenilo turističku potražnju za sportsko – rekreativnim sadržajima ocjenom 3 i 4, odnosno podjednak postotak – njih 35%. Samo njih 4% ocijenilo je ovu potražnju vrlo niskom, odnosno dovoljnom, dok je njih 25% ocijenilo ovu potražnju vrlo visokom. Srednja vrijednost ove ocjene iznosi 25%, dok standardna devijacija iznosi 21,21.

Ispitanici smatraju da su njihove turističke zajednice vrlo angažirane u promociji sportskog turizam Istre te kako se i oni koji rade u TZ snažno zalažu da se sportski turizam sve više zastupa kao selektivni oblik. Stoga su ispitanici dodijelili najvišu ocjenu ovom angažmanu u promociji, njih 39%, ocjenu vrlo dobar je dodijelilo 25% ispitanika, dok je ocjenu dobar dodijelilo 25% ispitanika. Samo 10% ispitanika smatra da je angažman TZ u promociji sportskog turizma Istre vrlo slab. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 24,5%, dok standardna devijacija iznosi 10,21.

Ispitanici su ocijenili sportsko – rekreacijski sadržaj u Istri kao dovoljno prisutan i iskoristiv za turističke svrhe. Njih 45% je sportsko -rekreacijskom sadržaju Istre dodijelilo ocjenu dobar, njih 35% vrlo dobar, dok je njih 16% dodijelilo ocjenu odličan. Samo njih 4% ocijenilo je sportsko – rekreacijski sadržaj slabo iskoristivim u turističke svrhe. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 25,75%, dok standardna devijacija iznosi 18,33.

Najveći udio ispitanika, njih 49%, smatra kako bi investicije u sportsko – rekreacijski sadržaj Istre uvelike doprinio napretku njezina turizma.

Sa ovom tvrdnjom se uvelike slaže i 21% ispitanika koji su dodijelili povoj tvrdnji ocjenu vrlo dobar te 24% ispitanika, koji su joj dodijelili ocjenu dobar. Samo 6% ispitanika smatra da investicije u sportsko – rekreacijske sadržaje ne bi značajnije doprinijelo napretku sportskog turizma Istre. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 24,20%, dok standardna devijacija iznosi 17,25.

Ispitanici smatraju kako su investicije u sportsko – rekreacijske sadržaje u Istri veoma značajne da bi se dodatno privukli domaći turisti. Navedeno smatra njih 45%, kao što i 29% smatra da je ova tvrdnja vrlo dobra. Njih 19% smatra kako te investicije nisu naročito značajan potencijal za privlačenje domaćih turista, dok njih 6% smatra da ulaganje u sportsku infrastrukturu može vrlo slabo doprinijeti rastu sportskog turizma u Istri. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 26,71%, dok standardna devijacija iznosi 15,61.

Ispitanici smatraju da bi ulaganje u sportsku infrastrukturu i sportsko – rekreativne sadržaje značajno doprinijelo rastu sportskog turizma, Istre. U tom kontekstu odličnu ocjenu ovoj tvrdnji dodijelilo je 45% ispitanika ocjenu vrlo dobar njih 37%, dok je ocjenu dobar dodijelilo njih 16%. Samo 2% se vrlo slabo slaže sa ovom tvrdnje, dok onih koji se uopće ne slažu s ovom tvrdnjom nema. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 27,85%, dok standardna devijacija iznosi 22,36.

Ispitanici smatraju da bi sportski turizam uvelike mogao doprinijeti povećanju noćenja i boravka turista u Istri. Potom njih 33% smatra da je sportski turizam vrlo utjecajan za napredak rasta noćenja te je ovoj tvrdnji dodijelilo ocjenu vrlo dobar. Njih 14% smatra da je sportski turizam značajan za rast dolazaka i noćenja u Istru, ali taj značaj nisu ocijenili dominantnim. Konačno, samo njih 2% smatra da sportski turizam može imati vrlo slab utjecaj na rast dolazaka i noćenja u Istri. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 28,55%, dok standardna devijacija iznosi 29,56.

Ukupno 47% ispitanika smatra kako bi razvoj i napredak sportskog turizma u Istri uvelike utjecao na povećanje potrošnje turista koji dolaze u Istru. Njih 24% dodijelilo je ovoj tvrdnji ocjenu vrlo dobar, dok je njih 22% dodijelilo ocjenu dobar. Samo njih 8% smatra da napredak sportskog turizma bi imao vrlo slab utjecaj na povećanje potrošnje turista u Istri, dok uopće nema ispitanika koji smatraju da bi taj utjecaj bio negativan ili nikakav. Prosječna ocjena ovog konstrukta je 21,25%, dok standardna devijacija iznosi 23,67.

4.4. Zaključci i preporuke

Iz provedenog istraživanja o utjecaju sportskog turizma Istre na povećanje potrošnje turista koji dolaze u Istru razvidni su zaključci koji impliciraju pozitivnu korelaciju ovih konstrukata. Naime, u istraživačkom uzorku dominiraju ispitanici ženskog spola, dobi od 18 – 28 godina, sa srednjom stručnom spremom i statusom zaposlenika u turizmu pretežito na operativnim poslovima. Većina ih radi u turističkim zajednicama diljem Istre te su ocijenili najvećom potrošnju turista prema svojim poslovnim dosadašnjim iskustvima sa njima, na hranu i restorane. Izdvajanja za sportske sadržaje i manifestacije ocijenili su vrlo niskima.

Kao glavne motive dolaska turista u Istru ispitanici su prepoznali odmor, sunce i more, dok su sportski sadržaji manje značajan motiv dolazaka u Istru. Turisti stoga najviše Istru posjećuju zbog mora i gastronomije, dok je sportski turizam manje prepoznata komponenta dolazaka u Istru.

U okviru sportskih sadržaja u Istri, turistima su najinteresantniji tenis i nogometni tereni te odbojka na pijesku. Turisti su, nasuprot tome, najmanje zainteresirani za kuglane i streljane te atletske staze.

Ispitanici su potražnju sportskih sadržaja u Istri ocijenili vrlo značajnom i visokom, kao i zalaganja istarskih turističkih zajednica u promociji sportskog turizma. Ocjena sportsko – rekreacijskog sadržaja temelji se dominantno na ocjeni dobar, ali isti također smatraju da bi ulaganje u izgradnju i održavanje sportskih sadržaja unaprijedilo turizam Istre.

Ispitanici smatraju da bi povećanje sportskih sadržaja u Istri značajno doprinijelo privlačenju i domaćih i inozemnih turista. Također bi to doprinijelo i povećanju broja dolazaka i noćenja u Istru, gdje bi takvi turisti imali dodatne motive za dolazak, osim sunca i mora te bi mogli zbog toga doći i van sezone.

U konačnici, većina ispitanika smatra da bi ulaganje u sportske sadržaje uvelike unaprijedilo povećanje potrošnje turista koji dolaze u Istru i koji bi, osim u temeljnu potrošnju nahranu, smještaj i restorane, značajan dio svojih sredstava izdvajali i za sportske sadržaje.

Predmetni rezultati istraživanja ukazali su na relativnu zastupljenost sportskih sadržaja u Istri te njihov slabije značajan doprinos rastu dolazaka i posljedičnom potrošnje koja je usmjerena na sportske sadržaje i manifestacije.

Sama percepcija Istre kao ljetne destinacije u kojoj kao glavni turistički proizvod dominira sunce i more čini Istru atraktivnom za vrijeme ljetnih mjeseci, a sportski turizam ovdje nema značajne segmente dominacije kao jedan od primarnih selektivnih oblika izbora.

Sportski turizam u Istri nudi raznolike mogućnosti za posjetitelje koji traže aktivan i adrenalinski odmor. Međutim, unatoč brojnim prednostima, postoji nekoliko važnih ograničenja koja utječu na razvoj sportskog turizma u ovom području:

- Sezonalnost: Istarski sportski turizam često pati od sezonalnosti. Većina sportskih aktivnosti provodi se tijekom ljeta, a turistička ponuda u drugim dijelovima godine može biti ograničena. To dovodi do koncentracije posjetitelja u određenim razdobljima i niskog prometa tijekom ostalih dijelova godine.
- Nedovoljna infrastruktura: Iako Istra ima određeni broj sportskih objekata i atrakcija, postojeći kapaciteti mogu biti nedovoljni za zadovoljavanje potreba rastućeg broja posjetitelja. Nedostatak suvremenih sportskih infrastruktura može ograničiti raznovrsnost i kvalitetu sportskih aktivnosti koje se mogu ponuditi turistima.
- Očuvanje prirodnog okoliša: Sportske aktivnosti, posebno one na otvorenom, mogu imati negativan utjecaj na okoliš, kao što su erozija tla, ometanje prirodnih staništa i onečišćenje. Očuvanje prirodnog okoliša i održivo upravljanje sportskim turizmom izazovi su koji zahtijevaju pažljivo planiranje i provedbu.
- Sigurnost i odgovornost: Sportske aktivnosti često nose određeni stupanj rizika, a osiguranje sigurnosti posjetitelja mora biti prioritet. Neadekvatna sigurnosna mjera može dovesti do ozljeda ili nesreća te može imati negativan utjecaj na reputaciju destinacije.
- Kulturna i društvena osjetljivost: Integracija sportskog turizma u lokalnu zajednicu i poštivanje njezinih kulturnih i društvenih vrijednosti iznimno su važni. Prekomjerna komercijalizacija i masovni turizam mogu izazvati negativne reakcije lokalnih stanovnika i dovesti do degradacije tradicionalnog života i okoliša.
- Visoki troškovi: Sudjelovanje u sportskim aktivnostima i događajima može biti skupo za pojedince, posebno kada se uzmu u obzir troškovi putovanja, smještaja i opreme. Visoki troškovi mogu predstavljati prepreku za neke turiste i smanjiti dostupnost sportskih doživljaja.

- Konkurencija s drugim destinacijama: Istra se natječe s mnogim drugim destinacijama koje također nude sportski turizam.

Stoga je ključno kontinuirano poboljšavati i inovirati sportsku ponudu kako bi se privukli posjetitelji i osigurala njihova lojalnost.

Unatoč ovim ograničenjima, sportski turizam u Istri ima veliki potencijal za daljnji razvoj i doprinos ekonomiji i turističkoj industriji regije. Kroz pažljivo planiranje, održivo upravljanje i poticanje suradnje između svih dionika, moguće je prevladati ove izazove i stvoriti održivu i uspješnu sportsku turističku destinaciju.

Daljnji razvoj sportskog turizma u Istri može se postići kroz provedbu niza mjera i inicijativa koje će poboljšati ponudu, privući nove posjetitelje i osigurati održivost destinacije. Preporuke za daljnji razvoj sportskog turizma u Istri u budućnosti temelje se na eksploataciji njegovih aktualnih prednosti, kao i na redukciji ograničenja te na dodatnim investicijama u izgradnju sportsko – rekreacijskih sadržaja i unapređenje ponude sportskih manifestacija u Istri.

Raznovrsnost sportskih aktivnosti privlačit će širi spektar posjetitelja. Potrebno je ulagati u razvoj i promociju različitih sportskih aktivnosti, uključujući biciklizam, planinarenje, ronjenje, jedrenje na dasci, penjanje, vodene sportove i druge avanturističke aktivnosti.

Investicije u modernizaciju i izgradnju sportskih objekata i infrastrukture pomoći će povećati kapacitet i kvalitetu sportskih aktivnosti. To uključuje izgradnju sportskih terena, dvorana, biciklističkih staza, planinarskih putova i obnovu postojećih sportskih objekata.

Organizacija atraktivnih sportskih događaja i natjecanja privući će ljubitelje sporta i stvoriti dodatnu vrijednost za destinaciju. To može uključivati planiranje biciklističkih utrka, trail trka, sportskih turnira, vodenih sportskih događanja i drugih manifestacija.

Sportski turizam u Istri može biti povezan s promocijom zdravog načina života. Edukacija o važnosti tjelesne aktivnosti i zdrave prehrane može privući posjetitelje koji traže aktivan i zdrav odmor.

Uključivanje lokalnog stanovništva u razvoj i provedbu sportskih aktivnosti pomoći će u integraciji sportskog turizma u lokalnu zajednicu. To može uključivati poticanje lokalnih sportaša, trenera i organizacija da sudjeluju u organizaciji sportskih događanja.

Razvoj sportskog turizma mora biti održiv i usmjeren na zaštitu okoliša. Implementacija ekoloških standarda, održivo upravljanje i edukacija o ekološkoj svijesti mogu pomoći u minimiziranju negativnih utjecaja sportskih aktivnosti na prirodno okruženje.

Suradnja s turističkim agencijama i lokalnim poduzetnicima omogućit će bolju promociju sportskih aktivnosti i paketa, te će doprinijeti širenju svijesti o sportskom turizmu u Istri.

Osiguranje kvalitetnog smještaja i usluga za sportske turiste važan je element za zadovoljstvo posjetitelja. Razvijanje sportskih hotela, hostela i kampova, te pružanje usluga prilagođenih sportskim gostima može biti korak prema uspješnom razvoju sportskog turizma.

Kombinacijom ovih preporuka i usmjerenosti prema održivom i kvalitetnom razvoju, sportski turizam u Istri može postati privlačna destinacija za ljubitelje sporta i avanture te doprinijeti gospodarskom rastu i razvoju lokalne zajednice.

Sportski turizam u Istri ima značajan utjecaj na povećanje potrošnje turista. Načini na koje sportski turizam može doprinijeti rastu potrošnje turista u Istri su raznoliki. Sportski turisti često borave duže vrijeme u destinaciji kako bi sudjelovali u sportskim aktivnostima i događajima. To rezultira potrebom za smještajem i ugostiteljskim uslugama, kao što su hoteli, apartmani, restorani i kafići. Ovo povećanje potražnje za smještajem i ugostiteljstvom dovodi do rasta prihoda u tim sektorima.

Sportski turisti troše novac na razne sportske aktivnosti i opremu. To uključuje iznajmljivanje bicikala, ronilačke opreme, opreme za surfanje ili druge sportske opreme potrebne za sudjelovanje u aktivnostima. Ovo povećava prihode lokalnih iznajmljivača i trgovaca sportskom opremom. Sportski događaji i natjecanja privlače veliki broj posjetitelja, uključujući natjecatelje, gledatelje i pratnju. Organizatori događaja često troše novac na logistiku, marketing i promociju, što potiče lokalno gospodarstvo.

Sportski turisti, posebno oni koji su uključeni u intenzivne sportske aktivnosti, često će tražiti hranu i piće kako bi zadovoljili svoje prehrambene potrebe. To povećava potrošnju u restoranima, kafićima i trgovinama prehrambenim proizvodima.

Turisti često žele ponijeti suvenire kao uspomene sa svojih sportskih avantura. Kupovina suvenira i posjet suvenirnicama povećava potrošnju turista i doprinosi lokalnoj ekonomiji.

Mnogi sportski turisti preferiraju organizirane ture i vodiče koji će im pomoći u organizaciji aktivnosti i događanja. Turističke agencije i vodiči mogu pružiti usluge planiranja, organizacije prijevoza i drugih aranžmana, što rezultira dodatnom potrošnjom turista.

Razvoj sportskog turizma može poboljšati pozicioniranje Istre kao sportske destinacije na regionalnom i međunarodnom tržištu. Kroz učinkovitu promociju i marketing, turistički dolasci mogu se povećati, što će pozitivno utjecati na rast potrošnje turista.

Ukupno gledajući, sportski turizam u Istri može imati znatno pozitivan utjecaj na povećanje potrošnje turista.

Ovaj oblik turizma donosi nove posjetitelje, produljuje boravak i potiče potrošnju u različitim sektorima, što značajno doprinosi ekonomiji regije. S tim u vidu, promicanje i unapređenje sportskog turizma predstavlja priliku za održivi i prosperitetan razvoj turističke industrije u Istri.

5. Zaključak

Turizam predstavlja ključni pokretač gospodarskog rasta, pružajući raznolika iskustva putnicima i obogaćujući destinacije diljem svijeta. S rastom potreba turista, turistička industrija brzo napreduje, pridonoseći ekonomskom prosperitetu kroz različite kanale. Ovaj fenomen odražava se u sve većem broju turista, prihodima i investicijama te povećanju poreznih prihoda i stvaranju radnih mjesta.

Raznolikost turističkih iskustava odražava se kroz različite vrste turizma, od ruralnog i kulturnog do avanturističkog i kongresnog turizma. Svaka od tih kategorija nudi poseban pristup i doživljaj putovanja, odgovarajući različitim interesima i preferencijama putnika.

U okviru razmatranja pristupa putovanjima, razlikuju se masovni i selektivni turizam. Masovni turizam naglašava kvantitetu, zbog čega ima ekonomske prednosti, ali može dovesti do preopterećenja i degradacije odredišta. S druge strane, selektivni turizam stavlja naglasak na kvalitetu iskustva, očuvanje prirodnog i kulturnog naslijeđa te personalizaciju putovanja. Ovaj pristup promiče održivost i autentičnost destinacija.

Sportski turizam, kao ključni oblik turizma, omogućuje posjetiteljima da se uključe u sportske i rekreacijske aktivnosti koje prevazilaze klasični pasivni odmor. Rastući interes za avanturističke i sportske aktivnosti reflektira promjenu u preferencijama turista te odražava pomak prema selektivnim i personaliziranim oblicima turizma. Kroz ovu evoluciju, sportski turizam je postao alat za zadovoljenje raznolikih interesa i potreba posjetitelja, istovremeno promovirajući zdrav način života i fizičku aktivnost.

Ponuda sportskog turizma je izuzetno raznolika, obuhvaćajući širok spektar aktivnosti poput pješaćenja, biciklizma, jahanja, plivanja, i raznih sportskih igara. Sportske manifestacije, bilo profesionalne ili rekreativne, imaju iznimno važnu ulogu u turizmu. Osim što pružaju priliku sportašima da pokažu svoje vještine i natječu se, ove manifestacije privlače široku publiku, uključujući navijače, obitelji i turiste. Dugoročno gledano, sportske manifestacije mogu pomoći u oblikovanju reputacije destinacije kao mjesta koje nudi raznolike sadržaje i aktivnosti za sve posjetitelje. Rast turizma i sporta odražava se u porastu slobodnog vremena, povećanju životnog standarda, unaprjeđenju prometnih veza i globalizaciji.

Turistički sektor Istre je značajno oživio tijekom godina, što se očituje kontinuiranim porastom broja dolazaka i noćenja.

Iako je globalna pandemija COVID-19 privremeno utjecala na turističku aktivnost 2020. godine, regija je brzo povratila zamah te je zabilježen značajan rast tijekom 2021. i 2022. godine. Istarske turističke zajednice, uključujući veće turističke centre kao što su Poreč, Pula, Rovinj i Umag, igraju ključnu ulogu u privlačenju turista i očuvanju njihovog interesa.

S obzirom na bogatu ponudu sportskih aktivnosti i događanja u regiji, Istra se pozicionira kao izvanredna destinacija za ljubitelje aktivnog turizma. Sportski sadržaji u turističkim resortima, brojni sportski događaji poput utrka, treking avantura i biciklističkih utrka te obilje prirodnih ljepota čine je privlačnom destinacijom za sve one koji žele spojiti rekreaciju i istraživanje.

provedeno istraživanje ukazuje na pozitivnu percepciju zaposlenika u turizmu Istarske županije o značaju sportskog turizma za potrošnju turista u regiji. Ispitanici prepoznaju važnost sportskih sadržaja, ali se istovremeno pokazuje da sportski turizam trenutno nije među glavnim motivima dolaska turista u Istru. Ispitanici su naglasili potrebu za većim angažmanom turističkih zajednica u promociji sportskog turizma i ulaganjem u sportsku infrastrukturu kako bi se privuklo više domaćih i stranih turista.

Istraživanje je istaknulo da većina turista u Istri najviše troši na hranu i restorane, dok sportski sadržaji nisu visoko pozicionirani u njihovoj potrošnji. Unatoč tome, ispitanici vjeruju da ulaganje u sportske sadržaje može značajno doprinijeti povećanju noćenja i potrošnje turista u Istarskoj županiji. To ukazuje na potencijal za daljnji razvoj sportskog turizma u regiji putem bolje promocije i diversifikacije ponude sportskih sadržaja.

Na temelju rezultata istraživanja, preporučuje se veći fokus na promociju sportskog turizma među turistima te povećanje ulaganja u sportsku infrastrukturu kako bi se stvorila raznovrsna ponuda koja će privući veći broj posjetitelja. Također, suradnja između turističkih zajednica, vlasnika turističkih objekata i lokalnih dionika može doprinijeti uspješnijem razvoju sportskog turizma u Istri.

Bibliografija

Adrenalinski parkovi, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/doziviljaji/sport-i-outdoor/adrenalinski-parkovi>, preuzeto 1.8.2023.

Alam, S., Paramati, S. R., 2016. The impact of tourism on income inequality in developing economies: Does Kuznets curve hypothesis exist?. *Annals of Tourism Research*, 61: 111-126.

Allen, J. i sur. (2009). *Festival and Special event management*, 4th Edition, Wiley, Milton Qld.

Antunac, I., (1991.) *Selektivne vrste turizma*. Zagreb: Turizam, vol. 39, br. 4, str. 113-117.

Bartoluci, M. i sur. (2004.) *Menadžment u sportu i turizmu*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet.

Bartoluci, M., Andrijašević, M., Andrijašević, S., Omrčen D. (2004). *Menedžment u sportu i turizmu*. Zagreb: Kineziološki fakultet: Ekonomski fakultet.

Bašić, B. (2016). *Program strategije razvoja sporta u gradu Zagrebu*, Sportski savez grada Zagreba.

Biciklizam u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/doziviljaji/sport-i-outdoor/biciklizam>, preuzeto 1.8.2023.

Blažević, I. (1987). *Povijest turizma Istre i Kvarnera*. Rijeka: "Otokar Keršovani".

Čendo Metzinger, T., Toth, M. (2020) *Metodologija istraživačkog rada za stručne studije*, Veleučilište Velika Gorica, Velika Gorica.

De Knop, P. (1987). Some thoughts on the influence of sport tourism. In *Proceedings of The International Seminar and Workshop on Outdoor Education, Recreation and Sport Tourism* (pp. 38–45). Netanya, Israel: Wingate Institute for Physical Education and Sport.

De Knop, P. (1990). Sport for all and active tourism. *World Leisure and Recreation*, 32,30–36.

Dehoorne, O. (2006). L'avènement du tourisme de masse sous les tropiques. *Éléments de réflexion sur les enjeux touristiques dans l'espace caribéen*, Études caribéennes, 4.

Dehoorne, O., K. Depault, S-Q. Ma and H. Cao (2014). International tourism: Geopolitical dimensions of a global Phenomenon, in B-Y. Cao, S-Q. Ma and H. Cao, *Assessment and Fuzzy Systems*, Springer: 389-396.

Demonja, D., Ružić, P. (2010.) Ruralni turizam u Hrvatskoj. Zagreb: Izdavačka kuća Meridijani.

Dolasci i noćenja turista u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>, preuzeto 1.8.2023.

Golf u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/golf>, preuzeto 1.8.2023.

Greenwood, J. (2011) Driving through history: the car, the open road, and the making of history tourism in Australia, 1920–1940. Journal of

Jadrešić, V. (2001.) Turizam: u interdisciplinarnoj teoriji i primjeni. Zagreb: Školska knjiga.

Jahanje u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/jahanje>, preuzeto 1.8.2023.

Jedrenje u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/jedrenje>, preuzeto 1.8.2023.

Kayaking u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/kayaking>, preuzeto 1.8.2023.

Kurtzman, J., Zauhar, J. (1997). A wave in time—The sports tourism phenomena. Journal of Sports Tourism, 4, 5–19.

Kušen, E. (2002.) Turistička atrakcijska osnova. Zagreb: Institut za turizam.

Mowforth, M., Munt, I. (2003). Tourism and sustainability, Development and new tourism in the third world, Routledge.

Mowforth, M., Munt, I. (2003). Tourism and sustainability, Development and new tourism in the third world, Routledge.

Orlić, I. (2013.) Istra kroz tri generacije - između svakodnevne konstrukcije identiteta i turističkog proizvoda, Pazin, Etnografski muzej Istre.

Petrić, L. (2011). Upravljanje razvojem turizma, Ekonomski fakultet, Split.

Pječašečenje u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/pjesacenje>, preuzeto 1.8.2023.

Redmond, G. (1990). Points of increasing contact: Sport and tourism in the modern world. In A. Tomlinson (Ed.), Proceedings of the Leisure Studies Association Second International Conference, Leisure, Labour, and Lifestyles: International Comparisons (pp. 158–169), Conference Papers no. 43. Eastbourne, UK: LSA Publications.

Ronilački centri u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/ronjenje/article-ronilacki-centri>, preuzeto 1.8.2023.

Sportska ponuda Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor>, preuzeto 1.8.2023.

Sportski događaji u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/top-5-sportskih-zimskih-avantura>, preuzeto 20.7.2023.

Standevan, J. (1998). Sport tourism: Joint marketing—A starting point for beneficial synergies. *Journal of Vacation Marketing*, 4, 39–51.

Škorić, S. (2008). Sportski turizam i njegovi učinci na turističke destinacije - primjer Istre. *Acta turistica*, Vol. 20 No. 1, 2008.

Theng, S. (2014). L'île de Saint-Barthélemy (Petites Antilles) : une destination du tourisme de luxe, *Études caribéennes*, 27-28.

Tomorad, M. (2011). Povijest i kultura rimskog i grčkog svijeta, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Tourism History 3(1), 21–37.

Trails u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/trails>, preuzeto 1.8.2023.

Turizam u Istri: za svakoga ponešto, dostupno na: <https://www.terramagica.hr/hr/zelenia-istra/turizam-u-istri-za-svakoga-ponesto/>, preuzeto 1.8.2023.

Umjetne stijene u Istri, dostupno na: <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/climbing>, preuzeto 1.8.2023.

UNWTO | World Tourism Organization a UN Specialized Agency, dostupno na <https://www.unwto.org/>, preuzeto 20.7.2023.

Vuković, M. (2019). Sportski turizam u Splitu, sadašnje stanje i razvojni potencijal (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet.

Webster, C., Ivanov, S. (2020) Demographic change as a driver for tourism automation. *Journal of Tourism Futures* 6(3), 263–270.

Weed, M., Bull, C. (2004.) *Sport Tourism: Participants, Policy and Providers*. Burlington: Elsevier Publishing.

Williams, P., Hobson, J.P. (1995) Virtual reality and tourism: fact or fantasy? *Tourism Management* 16(6), 423–427.

Popis ilustracija

Tablice:

Tablica 1. Tipovi turizma	9
Tablica 2. Prednosti i izazovi masovnog i selektivnog turizma	12
Tablica 3. Turističke sportske aktivnosti	14
Tablica 4. Ponuda u sportsko-rekreacijskom turizmu	16
Tablica 5. Dolasci i noćenja turista u Istri	20
Tablica 6. Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre	21
Tablica 7. Sportska ponuda Istarske županije	24
Tablica 8. Sport i outdoor u Istri.....	25
Tablica 9. Sportski objekti u turističkim resortima na području Istre	28
Tablica 10. Ocjene ispitanika o sportskom turizmu u Istri.....	40

Grafikoni:

Grafikon 1. Dolasci i noćenja turista u Istri	21
Grafikon 2. Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama Istre	23
Grafikon 3. Spol ispitanika.....	35
Grafikon 4. Dob ispitanika	36
Grafikon 5. Obrazovni status ispitanika	36
Grafikon 6. Poslovna funkcija ispitanika	37
Grafikon 7. Mjesto rada ispitanika	37
Grafikon 8. Elementi potrošnje turista	38
Grafikon 9. Glavni motivi dolaska turista	38
Grafikon 10. Glavna obilježja destinacije kao razlog posjeta	39
Grafikon 11. Najatraktivniji sadržaji za turiste	40

Sheme:

Shema 1. Podjela turizma prema WTO-u.....	8
---	---

Prilozi

Značaj sportskog turizma za turističku potrošnju u Istarskoj županiji - anketni upitnik.

Poštovani,

Sva pitanja su potrebna za izradu diplomskog rada i jedino će se u te svrhe i upotrebljavati, te je anonimna za sve sudionike. Svrha istraživanja diplomskog rada je prikazati važnost sportskog turizma za cjelokupni razvoj turizma u Istarskoj županiji.

Hvala Vam što ćete izdvojiti nekoliko minuta Vašeg vremena i odgovoriti na pitanja te pri tome mi pomoći kod izrade diplomskog rada.

1. Identificirate se kao:

- Žensko
- Muško

2. Vaša dob:

- 18-28
- 29-39
- 40-49
- 50-59
- 60-66

3. Vaša stručna sprema:

- Osnovno obrazovanje
- Srednja stručna sprema
- Viša stručna sprema
- Visoka stručna sprema

4. Funkcija na kojoj radite:

- Zaposlenik
- Poslovođa
- Vlasnik objekta (privatni smještaj)
- Voditelj odjela

- Voditelj regije
- Menadžer

5. U kojem turističkom objektu radite?

- Turistička zajednica
- Hoteli
- Hosteli
- Privatni smještaj

6. Po Vašem mišljenju, na što turisti najviše troše?

- Trgovina
- Hrana
- Restorani
- Izlasci
- Sport

7. Po vašem mišljenju, koja je glavna svrha posjeta turista?

- Odmor
- Shopping
- Zdravstvo
- Obrazovanje
- Obitelj
- Sport

8. Po Vašem mišljenju, koja su glavna obilježja zbog kojih turisti izaberu posjetiti određeno mjesto?

- Plaža
- Gastronomija
- Čistoća
- More
- Sportski turizam

9. Po vašem mišljenju, koji od odabranih sadržaja je za turiste najatraktivniji?

- Nogometni tereni

- Sportske dvorane
- Tenis tereni
- Golf igralište
- Atletska staza
- Bazeni - unutarnji
- Odbojka na pijesku
- Polivalentni tereni
- Kuglane
- Jahački centar
- Streljana za streličarstvo

10. Po Vašem mišljenju - kakva je potražnja za sportsko rekreacijskim sadržajima u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

11. Po Vašem mišljenju - sudjeluje li turistička zajednica ili turistički uredi u promociji sportskog turizma? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

12. Po Vašem mišljenju - kako ocjenjujete sportsko rekreacijski sadržaj u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2

- 3
- 4
- 5

13. Po Vašem mišljenju - bi li povećanje sportskog sadržaja pomoglo povećanju turizma u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

14. Po Vašem mišljenju - mogu li se povećanjem sadržaja sportskog turizma privlači domaći turisti u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

15. Po Vašem mišljenju - mogu li se povećanjem sadržaja sportskog turizma privlači strani turisti u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

16. Po Vašem mišljenju - bi li sportski turizam povećao broj noćenja u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1

- 2
- 3
- 4
- 5

17. Po Vašem mišljenju - bi li sportski turizam povećao trošenje turista u Istarskoj županiji? Ocjena 1 - uopće se ne slažem, ocjena 5 - slažem se u potpunosti.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5